

TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA KAUDEKSI 2004 – 2007

SISÄLTÖ	Sivu
1. SUUNNITELMAN TAUSTA JA TARKOITUS	1
2. TULOSANALYYSI VUODESTA 2002	2
2.1. Yliopiston päämäärien saavuttaminen	2
2.1.1. Yliopiston tiedeperusta	2
2.1.2. Yliopiston ja ympäristön kehittäminen	2
2.1.3. Toiminnan arviointi	4
2.1.4. Kestävä kehitys Vaasan yliopistossa	6
2.2. Opetuksen ja tutkimuksen tuottamat tulokset	7
2.2.1. Tutkimus ja jatkokoulutus	7
2.2.2. Perustutkintokoulutus	8
2.2.3. Kansainvälinen opiskelu	11
2.2.4. Avoin yliopisto-opetus	13
2.3. Opetus- ja tutkimusprosessien toteuttaminen	14
2.3.1. Tutkimuksen laadun kehittäminen	14
2.3.2. Tutkintojen suorittaminen ja opintojen eteneminen	17
2.4. Opiskelijat	20
2.5. Henkilöstö	21
2.6. Toimintaedellytykset	23
2.7. Yliopiston toiminnan rahoitus	24
2.7.1. Rakenteellinen kehittäminen	24
2.7.2. Toiminnan rahoitus	25
2.8. Sisäinen valvonta	26
3. TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA KAUELLE 2004-2007	28
3.1. Yliopiston strategia	28
3.2. Yliopiston kehittämissuunta vuoteen 2010	29
3.3. Vaasan yliopiston tulevaisuuden hahmotukseen vaikuttavat keskeiset trendit	30
3.4. Toiminnan tavoitteet ja toimintasuunnitelma kaudelle 2004-2006	32
3.4.1. Yliopiston päämäärien saavuttaminen	33
3.4.2. Prosessien tuottamat tulokset	39
3.4.3. Prosessien toteuttaminen	41
3.4.4. Yliopiston osaaminen ja suorituskyky	42
3.4.5. Toimintaedellytysten varmistaminen	44
3.4.6. Yliopiston toiminnan rahoitus	46
4. TOIMINNAN RAHOITUS SOPIMUSKAUDELLA 2004-2006	47
5. HANKE-ESITYKSET	53
6. RAPORTOINTI	54

TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA KAUDELLE 2004–2007

1. SUUNNITELMAN TAUSTA JA TARKOITUS

Tämä asiakirja on Vaasan yliopiston toiminta- ja taloussuunnitelman kaudelle 2004-2007. Suunnitelma palvelee yliopiston sisäistä suunnittelua sekä toimii perusteluina ja taustamateriaalina opetusministeriön ja yliopiston väliselle tulossopimukselle. Suunnitelma sisältää analyysin vuoden 2002 toiminnasta, tulevan suunnittelukauden toimintasuunnitelman sekä vuoden 2004 talousarvion perusteet, opetusministeriön pyytämät erityisraportit sekä tunnuslukutilastointia kolmelta vuodelta.

Yliopisto on hyväksynyt vuoteen 2020 ulottuvan vision ja laatinut sen pohjalta kehittämissuunnitelman vuoteen 2010 sekä käynnistänyt laatutyöhön liittyvän strategiатыön. Toiminta- ja taloussuunnitelma on rakennettu tämän strategiатыön - yliopiston tasapainoisen onnistumisen strategian (BSC) - pohjalta ja palvelemaan erityisesti yliopiston omaa toiminnan kehittämistä. Eräät yliopiston osastrategiat on hyväksytty hallituksessa äskettäin, joten niiden sisältämät toimintalinjat samoin kuin yliopiston hallituksen 2002-2004 hallitusohjelman mukaiset päätökset on sisällytetty tähän suunnitelmaan.

Suunnitelma on käsitelty yhteistoimintaneuvostossa 4.2.2003 ja hyväksytty Vaasan yliopiston hallituksen kokouksessa 7.2.2003.

2. TULOSANALYYSI VUODESTA 2002

Yliopisto on yhdessä opetusministeriön kanssa sopinut tulostavoitteet suunnittelukaudelle 2001–2003. **Seuraavassa tarkastellaan näiden tavoitteiden sekä yliopistolaitokselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista Vaasan yliopiston osalta. Analyysi on rakennettu yliopiston tasapainoisen onnistumisen strategian pohjalta.** Tässä luvussa esitetty toiminnan analyysi liitetään osaksi yliopiston toimintakertomusta vuodelta 2002.

Analyysin kehystetty teksti on kauden 2001-2003 tulossopimuksessa sovittu tavoite.

2.1. Yliopiston päämäärien saavuttaminen

Vaasan yliopiston tehtävä

Yliopistoa kehitetään talouteen, hallintoon, kieliin ja kulttuurin suuntautuvana yliopistona. Tutkimuksen ja koulutuksen vahvuusalueita ovat rahoitus ja johdon laskentatoimi, monikielisyys, viestintä, johtajuus ja yrittäjäyys sekä vertaileva hallinto.

Yliopistolla on vahvat alueelliset, valtakunnalliset ja pohjoismaiset yhteydet osana laajempia kansainvälisiä yhteyksiä.

2.1.1. Yliopiston tiedeperusta

Vaasan yliopiston tiedeperusta on kauppa- ja taloustieteet, humanistiset tieteet, yhteiskuntatieteet ja teknilliset tieteet. Vaasan yliopistolla on vuonna 2002 tehdyn päätöksen mukaisesti itsenäinen teknistieteellisten tutkintojen myöntöoikeus 1.8.2004 lukien.

Vuoden 2002 alusta toteutetussa organisaatiomuutoksessa on yliopiston koulutus- ja tutkimusalarakenne sekä tiedekuntien profiloituminen huomioitu. Humanistisen alan opetuksen ja tutkimuksen keskeiset alat ovat monikielisyys, ammattikielinen viestintä ja modernit mediat. Kauppatieteellisen alan vahvuutena on monipuolinen ja kattava kauppa- ja taloustieteellinen tutkimus ja opetus. Alalle on kehittynyt selviä tutkimuksellisia vahvuusalueita liiketoimintaosaamiseen liittyen. Teknillinen ala profiloituu tietotekniikan sekä sähkö- ja energiatekniikan tutkimukseen ja opetukseen. Yhteiskuntatieteellisen alan vahvuudet ovat vertaileva hallinnon tutkimus ja opetus.

2.1.2. Yliopiston ja ympäristön yhteistyön kehittäminen

Vaasan yliopisto on visionsa mukaisesti jatkanut alueellisen yhteistyön kehittämistä entistä vahvemmin. Yliopisto on hyväksynyt vaikuttavuusstrategian ja toimenpideohjelman. Yliopisto on pyrkinyt olemaan aktiivinen vaikuttaja ja yhteistyökumppani Pohjanmaan maakuntien opetus- ja tutkimustoiminnassa ja verkostoitumisessa.

Merkittävä alueellinen hanke on kirjastoyhteistyö. Vaasan yliopisto koordinoi alueellisen verkkokirjasto Sukkulalan toimintaa Pohjanmaan kolmen maakunnan alueella ja osallistuu aktiivisesti sen sisällön ja teknisten ratkaisujen kehittämiseen. Vuonna 2001 valmistunut Vaasan tiedekirjasto ja oppimiskeskus, jotka ovat kolmen yliopiston yhteinen yksikkö, palvelevat laaja-alaisesti vaasalaista tiedeyhteisöä.

Vaasalaiset korkeakouluyksiköt ovat tiivistäneet yhteistyötä perustamalla Vaasan korkeakoulukonsortion. Konsortiossa ovat mukana Vaasan yliopisto, Österbottens högskola/Åbo Akademi, Svenska handelshögskolan, Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan koulutus Vaasassa, Taideteollisen korkeakoulun Länsi-Suomen muotoilukeskus MUOVA, Vaasan ammattikorkeakoulu – Vasa yrkeshögskolan ja Svenska yrkeshögskolan. Konsortio on laatinut yhteisen kehittämisstrategian ja koulutuksen tarjonnan monipuolistamiseksi paikallinen joustavan opinto-oikeuden sopimus on allekirjoitettu.

Konsortion kehittämisstrategiaan sisältyy useita yhteistyön kehittämistoimenpiteitä, kuten kirjastoyhteistyö, opetusyhteistyö niin perus- kuin myös täydennyskoulutuksessa ja Vaasa Science Park –tiede- ja innovaatiokampuksen kehittäminen yhteistyössä Vaasan kaupungin kanssa. Strategian tavoitteita ovat myös markkinointiyhteistyön kehittäminen, kansainvälisyyden lisääminen sekä tutkimuksen ja sen rahoituksen vahvistaminen.

Yliopisto ja vaasalaiset ammattikorkeakoulut ovat perustaneet teknillisen alan yhteisen kehittämistyöryhmän, jonka tehtävänä on suunnitella yhteistä opetusta, valmistautua tehokkaaseen resurssien yhteiskäyttöön sekä koordinoita yhteisten laboratoriotilojen käyttöä.

Yliopiston asiantuntemusta on käytetty alueellisten ohjelmien ja Vaasan kaupungin kehittämisohjelmien ja -strategioiden suunnittelussa ja toteuttamisessa, mm. Vaasa Action Plan 2010:n työryhmävalmistelussa, Vaasanseudun aluekeskusohjelmassa sekä maakuntasuunnitelman laadinnassa ja toteutuksessa.

Yliopisto on mukana Länsi-Suomen osaamiskeskuksen Energiatekniikan ja -talouden osaamiskeskusohjelman toiminnassa, jossa keskeisenä yhteistyötahona on Teknologiaakeskus Merinova. Yliopisto on saanut virkalahjoitusten lisäksi Vaasan talousalueelta lahjoituksia tekniikan alan laitehankintoihin ja tutkimustoiminnan kehittämiseen. VTT:n tutkimusyksikön toiminnan vakiintuminen ja monipuolistuminen Palosaaren kampusalueella vahvistaa merkittävästi tekniikan alan tutkimusyhteistyötä.

Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä on maa- ja metsätalousministeriön rahoituksella myöntänyt yliopistolle viiden vuoden osarahoituksen professuuriin, jonka tutkimus- ja opetusalanana on maaseutupolitiikka ja maaseudun strateginen kehittäminen. Professuuri on perustettu 1.1.2003 lukien.

Yliopisto on vuodesta 1997 lähtien harjoittanut yhteistyötä alueen lukioiden kanssa. Informaatiotoimintaa lukioiden suuntaan on selvästi lisätty. Yhteistyö käynnistyi vaasalaisten lukioiden kanssa matemaattisissa tieteissä ja on sittemmin laajentunut

käsittämään myös aluetieteen ja tietotekniikan opintoja. Lukioyhteistyössä ovat nykyään mukana eräät Vaasan ympäristökunnat.

Vaasan yliopiston vuonna 1998 perustamalla Seinäjoen sivutoimipisteellä on ollut huomattava vaikutus yliopiston toiminnan tehostumiseen Etelä-Pohjanmaalla. Useilla jo toteutuneilla ja käynnissä olevilla hankkeilla on vahvistettu Etelä-Pohjanmaahan kohdistuvaa ja aluetta kehittävää tutkimustoimintaa yliopiston osaamisalueisiin perustuen. Yhteistyö Seinäjoella toimivien muiden yliopistojen kanssa on tiivistynyt entisestään. Yliopisto on osallistunut Etelä-Pohjanmaan korkea-asteen tutkimuksen ja koulutuksen aluestrategian valmisteluun ja toteutukseen.

Vaasan yliopisto on mukana yhtenä sopimusosapuolena ohjelmakaudelle 2000-2006 suunnitellussa Etelä-Pohjanmaan korkeakouluverkostoa koskevassa ohjelmassa. Hankkeessa on perustettu tutkimusprofessoreja Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueelle tavoitteena nostaa maakunnan osaamistasoa neljällä maakunnalle tärkeällä painopistealalla: elintarvikeala, liiketoimintaosaaminen, yleinen hyvinvointi ja alueellinen kehittäminen sekä taitoteknologia. Vaasan yliopistoon on perustettu konseptijohtamisen, kuluttajakäyttäytymisen ja yrittäjyyden tutkimusprofessorit. Vuoden 2002 aikana on perustettu logistiikan tutkimusprofessori.

Yliopisto on ollut aktiivinen myös Keski-Pohjanmaan, Suupohjan ja Pietarsaaren suuntaan. Yhteistyösopimuksia on vuonna 2002 solmittu toisaalta Jyväskylän yliopiston kanssa Chydenius-insitituutin toiminnasta ja toisaalta kolmikantasopimuksena Jyväskylän yliopiston ja Oulun yliopiston kanssa.

Avoimen yliopiston tarjontaa on lisätty edelleen Pohjanmaan maakuntien alueella. Yliopisto on aloittamassa kartoitusta avoimen yliopiston ja maakuntayhteistyön kehittämiseksi.

Vaasan yliopisto on ollut perinteisesti aktiivinen toimija Merenkurkun alueen Kvarken -yhteistyössä. Yliopisto on mukana laajassa UniZon -hankkeessa, jossa ovat mukana vaasalaiset yliopisto- ja ammattikorkeakouluyksiköt sekä yliopistoja Ruotsin puolelta. EU-rahoitteisen UniZon-hankkeen tavoitteena on edistää yliopistojen yhteistoimintaa Merenkurkun alueella.

Vaasan yliopisto on mukana seuraavissa verkostoyliopistoissa: viestintätieteiden, Venäjän ja Itä-Euroopan, Itä- ja Kaakkois-Aasian, tulevaisuuden tutkimuksen ja matkailualan verkostoyliopistossa sekä Suomen virtuaaliyliopistokonsortiossa.

2.1.3. Toiminnan arviointi

Vaasan yliopisto on ollut aktiivinen arviointitoiminnan kehittämisessä. Yliopiston kokonaisarviointi toteutettiin vuosina 1994-1995, jolloin kansainvälinen arviointiryhmä antoi kehittämissuosituksensa yliopistolle. Vaasan yliopisto toteutti korkeakoulujen arviointineuvoston tukemana kokonaisarviointin seurannan (follow up) 1999-2000.

Seuranta-arvioinnin tavoitteina oli itsearvioida edellisen kokonaisarvioinnin jälkeen tapahtunut kehitys ulkopuolisen asiantuntijaryhmän esittämällä keskeisillä kehittämisalueilla, palautteen saaminen itsearvioinnista ulkopuoliselta asiantuntijaryhmältä, valmentautuminen tulevaisuuteen tunnistuen yliopiston erityispiirteet, kehittämiskohteet ja mahdolliset käyttämättömät voimavarat ja pysyvän laatu-työn ja laadunvarmistusjärjestelmän kehittäminen.

Seuranta-arviointi keskittyi ensimmäisen kokonaisarvioinnin asiantuntijaryhmän kehittämisehdotuksiin, jotka koskivat yliopiston visio- ja strategiatyötä, johtamista, ulkopuolista rahoitusta, kansainvälistymistä sekä opetuksen ja oppimisen kehittämistä.

Asiantuntijaryhmän mukaan yliopisto on edennyt joiltain osin erinomaisesti. Erityisesti opetuksen ja oppimisen sekä kansainvälistymisen osalta yliopisto sai kiitosta. Haasteeksi nähtiin voimakkaasti kasvaneen ja kasvavan ulkopuolisen rahoituksen hankkiminen, visio- ja strategiatyöskentelyn edelleen terävöittäminen sekä lahjakkaan henkilöstön rekrytointi. Yliopisto nähtiin vahvasti alueellisena vaikuttajana ja yhteistyötä alueen kanssa pidettiin tärkeänä kehittämissuuntana jatkossakin.

Kokonaisarvioinnin palautteen mukaisesti yliopisto on käynnistänyt järjestelmällisen laatu-työn. Arvioinnin tulokset yliopistossa näkyvät laaja-alaisena laatu- ja strategiatyön kehittämisenä. Yliopiston hallitus on hyväksynyt laatu-työn lähtökohdat ja keskeiset periaatteet, joiden pohjalta on laadittu yliopiston laatuohjelma. Laatu-työ on osa normaalia yliopiston toiminnan kehittämistä ja sillä pyritään yliopiston hyvään sisäiseen toimivuuteen ja ulkoiseen vaikuttavuuteen. Ohjelma sisältää laatu-politiikan lisäksi toimenpideohjelman eri osa-alueilla, joita ovat laatu-järjestelmä, tutkimus, opetus ja oppiminen, yhteiskuntaan suuntautuva toiminta ja vaikuttaminen sekä sisäisten palvelujen ja oman toiminnan kehittäminen. Ohjelmassa on sovittu osa-alueittain toimenpiteet, vastuutahot sekä toimijat.

Yliopisto on vuoden 2002 alusta alkaen toteuttanut uuden hallintorakenteen. Uusina toimintamuotoina aloittavat suunnittelua, arviointia ja kehittämistä tukevat tutkimus- ja koulutustoimikunnat. Yliopiston sidosryhmiä edustavat kaksi jäsentä valittiin yliopiston hallitukseen vuoden 2002 alusta alkaen.

Yliopisto on kehittänyt strategiatyötään tavoitteena tasapainoisen onnistumisen strategia BSC-mallin pohjalta. Strategiaan liittyvät osastrategiat on hyväksytty hallituksessa siten, että asiaa on valmisteltu yhteistyössä yliopiston johdon ja laitosjohdon kanssa. Strategiatyötä on kuvattu tarkemmin luvussa kolme.

Yliopiston ulkopuolisen rahoituksen kehittäminen oli yksi seuranta-arvioinnin loppuraportin kehittämistavoitteista. Tekniikan koulutuksen ja tutkimuksen kehittäminen on ollut pääasiassa ulkopuolisen rahoituksen varassa. Kaikkien alojen tutkimuksen rahoituksen monipuolistaminen on yliopiston kehittämishaaste. Yliopiston tulee vahvemmin päästä mukaan laadulla kilpaillun tutkimusrahoituksen piiriin. Yliopisto on resurssoinut tutkimusta avustavaa toimintaa sekä perustanut tutkimusasiamiehen tehtävän

avustamaan erityisesti EU-rahoitteisen toiminnan kehittämistä. Tekniikan alan tutkimuksen kehittämistä on resurssoitu lahjoitusvarojen turvin.

Kauppätieteellinen ala on ollut mukana valtakunnallisessa kauppätieteiden ja liiketalouden korkeakoulutuksen arviointiprojektissa. Syksyllä 2002 toteutetussa itsearviointiosuudessa yliopisto on arvioinut liiketoimintaosaamisen opetusta ja opetuksen kytkeytymistä liiketoimintaosaamisen tutkimusalueisiin. Itsearviointiraportti kuvaa ja analysoi osaamisen tieteellistä perustaa, koulutusperiaatteita ja opetusmenetelmiä. Keväällä 2003 valmistuva ulkoinen raportti pyrkii paikantamaan liiketoimintaosaamisen haasteet yliopiston kauppätieteellisen alan osaamiselle ja yliopistossa annettavalle opetukselle. Arvioinnin tuloksia tullaan hyödyntämään opetuksen kehittämisessä.

Opetuksen arviointi on jatkuva prosessi. Opintojaksokohtaisen arvioinnin ohella järjestetään opiskelijoiden ja opetushenkilökunnan välillä arviointi- ja kehittämiskeskusteluja opetuksesta ja tutkintokoulutuksen kehittämisestä. Opetussuunnitteluprosessia on kehitetty simulaatiomenetelmän avulla yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa ja itse simulaatiotilaisuudessa olivat läsnä kaikki tiedekunnat.

Yliopiston oman toiminnan arvioinnin lisäksi yliopistossa on laajasti arviointityöhön liittyvää osaamista. Yliopistossa, erityisesti yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa ja Levón-instituutissa tehty arviointitutkimus on arvostettua ja yksiköt ovatkin mukana useissa arviointitutkimusprojekteissa. Merkittävää on kansainvälisesti rahoitetun arviointitutkimuksen läpilyönti Levón-instituutissa.

Yliopiston henkilökunnan arviointiosaamista on hyödynnetty useissa kansallisissa arviointiprojekteissa. Esim. eri yliopistojen arviointihankkeissa on ollut mukana yliopiston professoreita.

2.1.4. Kestävä kehitys Vaasan yliopistossa

Vaasassa opiskellaan ja työskennellään merellisellä, kaupungin ydinkeskustan tuntumassa Palosaarella sijaitsevalla kampuksella, missä yhdistyvät rantapuisto, moderni arkkitehtuuri ja peruskorjattu tehdasmiljöö. Palosaaren tiede- ja innovaatiokampus muodostaa Vaasan monipuolisen osaamiskeskittymän ytimen. Kampuksella pyritään toteuttamaan ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen kestävän kehityksen periaatteita yliopiston eri toiminnoissa. Yliopistoalue halutaan yliopistolaisten keskuudessa nähdä ekokampuksena.

Näkyviä osoittimia ekokampukselle ovat mm. vuonna 1997 valmistunut Vaasan yliopiston oma Agenda 21, vuonna 1999 valmistunut opiskelijoille ja henkilökunnalle jaettava ympäristöopas ja erilaiset kampuksella järjestetyt ympäristötempaukset. Opiskelijoille yliopisto tarjoaa 15-27 opintoviikon laajuista ympäristöalan opintokokonaisuutta, joka voidaan liittää tutkintoon sivuaineena.

Henkilökunnan ja opiskelijoiden yhteisillä puiden ja kukkasipulien istutustalkoilla on vuosittain kiinnitetty huomiota kestävän kehityksen periaatteeseen kampuksella ja syyslukukaudella 2002 henkilökunnalle jaettiin yliopiston logolla ja ekokampusmerkinnällä varustettu kankainen kassi. Yliopiston ympäristöohjelman mukaisesti on asteittain toteutettu seuraavia toimenpiteitä: paperin keräysjärjestelmää on kehitetty yhtenäiseksi, selkeäksi ja kattavaksi; tiedotuksen painopiste on sähköisessä viestinnässä; yliopistossa opastetaan jatkuvasti koneiden ja laitteiden oikeaoppiseen käyttöön; jätehuollon vastuuhenkilöt on määritelty. Ympäristöopas sisältää ohjeita paperin säästämiseksi, jätteiden kierrättämisestä, tulostamisesta ja kopiokoneiden sekä tietokoneiden käytöstä.

Toiminta- ja taloussuunnitelman raportointiluvussa s.124 on Vaasan yliopiston kestävän kehityksen suunnitelma kaudelle 2003-2005.

2.2. Opetuksen ja tutkimuksen tuottamat tulokset

2.2.1. Tutkimus ja jatkokoulutus

Tohtorin tutkintojen tavoite sopimuskaudella on vuosittain keskimäärin 16, jakaantuen aloittain seuraavasti: humanistinen 3, yhteiskuntatieteellinen 2 ja kauppatieteellinen 11.

Tulokset

Vuonna 2002 yliopistossa suoritettiin 14 tohtorin tutkintoa. Taulukossa 1 on kuvattu toteutuma koulutusaloittain kolmen vuoden ajalta.

Taulukko 1: Jatkotutkintojen suorittaminen 2000–2002.

Vuosi	Hum. ala			Kaupp. ala			Yhteisk. ala			YHTEENSÄ		
	Lis tot.	Tri tav.	Tri tot.	Lis tot.	Tri tav.	Tri tot.	Lis tot.	Tri tav.	Tri tot.	Lis tot.	Tri tav.	Tri tot.
2000	2	2	3	4	6	7	2	1	1	8	9	11
2001	3	3	3	6	11	8	1	2	-	10	16	11
2002	4	3	4	9	11	8	3	2	2	16	16	14

Yliopisto on määrätietoisesti lisännyt jatkokoulutuspaikkojen määrää. Ulkopuolisen rahoituksen tuella yliopisto on jakanut useita jatkokoulutusstipendejä. Lisäksi kaikkien koulutusalojen jatko-opiskelijoita on osallistunut tutkijankoulutusohjelmiin. Vuonna 2002 yliopisto ja yliopiston tukisäätiö myönsivät 16 jatkokoulutusstipendiä sekä vuositasolla eri alojen tutkijankouluissa oli yhteensä 10 koulutuspaikkaa. Nämä tukimuodot yhdessä assistenttuurien kanssa antavat hyvän pohjan yliopiston jatkotutkintojen määrän vakaalle kehittämiselle vastaamaan yliopiston tavoitteita.

Yliopisto on ohjannut erityistä hankerahoitusta vahvuusalueilleen projektirahoituksena jo usean vuoden ajan. Lahjoitusvarojen tuella on voitu rahoittaa vuosittain kahta tekniikan alan tutkimushanketta. Tämä rahoitusmuoto tukee ulkopuolisen rahoituksen lisäksi tutkimuksen vahvuusalueiden kehittymistä.

Tieteellisen julkaisutoiminnan määrä koulutusaloittain professoria kohden on hieman alhaisempi kuin valtakunnallisesti alalla keskimäärin. Julkaisutoiminnan kehittäminen on yksi yliopiston haaste tulevalle suunnittelukaudelle.

Taulukko 2: Tieteellinen julkaisutoiminta 1999–2001.

Koulutusala	Vuosi	Julkaisut yhteensä	Julkaisut per prof.	Julkaisut Suomessa	Julkaisut ulkomailla
Humanistinen ala	1999	76	8,4	36	40
	2000	67	7,1	42	25
	2001	69	7,2	45	24
Yhteiskuntatieteellinen ala	1999	32	5,5	28	5
	2000	27	4,5	22	5
	2001	29	4,8	23	6
Kauppatieteellinen ala	1999	129	5,4	70	59
	2000	110	4,2	44	66
	2001	97	3,7	43	54
Teknillinen ala	1999	13	13	4	9
	2000	7	2,3	6	1
	2001	36	7,2	7	29

Tilasto täydennetään vuoden 2002 osalta lopulliseen toimintakertomukseen.

2.2.2. Perustutkintokoulutus

Ylemmän yliopistotutkinnon suorittavien tutkintotavoite sopimuskaudelle on vuosittain keskimäärin 355 jakaantuen aloittain seuraavasti: humanistinen 80, yhteiskuntatieteellinen 40 ja kauppatieteellinen 235. Lisäksi yliopisto osallistuu DI-koulutukseen yhteistyössä Teknillisen korkeakoulun kanssa, jossa on tavoitteena vuosittain 30 tutkintoa. Yliopistot sopivat sen rahoitusvaikutukset keskenään.

Sopimuskaudella keskimäärin vuodessa 155 perustutkinto-opiskelijaa opiskelee ulkomailla siten, että heidän tutkintoihinsa sisältyy ulkomaisia opintojaksoja.

Tulokset

Vuotuinen tutkintotavoite kasvoi edelliseen tulossopimuskauteen (1998-2000) verrattuna 43 tutkinnolla (15,6 %). Vuonna 2002 yliopistossa suoritettiin 323 ylempää yliopistotutkintoa, mikä on 91 % vuosittaisesta keskimääräisestä tavoitteesta. Tutkintoja suoritettiin 22 tutkintoa enemmän kuin edellisenä vuotena ja tutkintojen määrä kasvoi kaikilla aloilla. Kolmivuotiskautena 2000-2002 keskimääräinen tutkintototeuma vastaavan kauden tavoitteeseen nähden oli 88 %. Taulukosta 3 ilmenee tutkintojen suorittaminen koulutusaloittain.

Taulukko 3: Ylemmän yliopistotutkinnon suorittaminen 2000-2002.

Vuosi	Hum. ala		Kauppat. ala		Yhteisk. ala		Yhteensä	
	Tavoite	Toteuma	Tavoite	Toteuma	Tavoite	Toteuma	Tavoite	Toteuma
2000	60	54	215	200	32	25	307	279
2001	80	58	235	207	40	34	355	299
2002	80	66	235	213	40	42	355	321

DI-koulutuksessa tutkinnot suoritetaan Teknilliseen korkeakouluun, jonne opiskelijat siirtyvät Vaasan yliopistosta suoritettuaan 100 opintoviikon opinnot. Yhteistyökoulutuksen puitteissa Teknilliseen korkeakouluun on siirtynyt vuoden 2002 loppuun mennessä yhteensä 137 opiskelijaa, joista DI-tutkinnon on suorittanut 60 opiskelijaa. Tekniikan alan opiskelijoiden valmistuminen kolmen vuoden ajalta on kuvattu taulukossa 4 (tiedot perustuvat Teknillisen korkeakoulun valmistuneiden tilastoon).

Taulukko 4: DI-tutkinnon suorittaminen 2000 – 2002.

Vuosi	TKK:lle siirtyneet	TKK:lta valmistuneet	
		Perusopisk.	Muunto-opisk
2000	21	11	
2001	12	10	1
2002	13	11	8

DI-koulutuksesta vastaa vuoden 2003 alusta alkaen teknillinen tiedekunta (aikaisemmin informaatioteknologian tiedekunta), johon on sijoitettu sekä DI-tutkintoon että kauppatieteellisen alan teollisuusekonomitutkintoon tähtäävä koulutus. Nykyisen yhteistyösopimuksen mukaisesti tekniikan alan tutkinto hyväksytään ja todistus annetaan Teknillisestä korkeakoulusta. Tutkintoasetuksen muutoksen perusteella itsenäinen tekniikan alan tutkinnonanto-oikeus alkaa Vaasan yliopistossa 1.8.2004.

Tällä hetkellä tekniikan alan opiskelijoita valitaan normaalivalinnan kautta vuosittain vajaa 70 opiskelijaa. Tietoteollisuusohjelman mukainen muuntokoulutus on toteutettu hankerahoituksen turvin vuodesta 1999 alkaen; aloituspaikkamäärä on ollut vuosittain 60 opiskelijaa. Opiskelijarekrytointi on Vaasan yliopistossa onnistunut hyvin, mikä heijastaa alueen teollisuuden tekniikan tietotarpeita ja osoittaa alueella olevan

opiskelijapotentialiaa. Tietoteollisuusohjelman toteutumisesta on suunnitelman liitteenä erillinen raportti.

Valmistuneiden työllistyminen

Vaasan yliopistosta valmistuneet sijoittuvat hyvin työmarkkinoille (Lähde: Vaasan yliopiston vastavalmistuneiden sijoittumisseurantatietokanta, vuonna 2002 valmistuneet). Yliopiston omassa vastavalmistuneiden työllistymisseurannassa voidaan havaita yleisen työmarkkinatilanteen heikkenemisestä johtuva lievä alavire. Valmistumishetkellä työssä olevia oli vuonna 2002 75,7 %, kun vuoden 2001 huippulukema oli 79,8 %. Työmarkkinatilanne heijastuu myös työsuhteiden luonteeseen: vakinaisessa työsuhteessa vastavalmistuneista oli 50,3 % (vuonna 2001 59,9 %) ja määräaikaisessa työsuhteessa 47,8 % (vuonna 2001 32,7 %). Yrittäjinä toimi 2,0 % vastavalmistuneista. Kyselyyn vastasi 206 vastavalmistunutta vastaosprosentin ollessa 64,2.

Valmistumishetkellä työsuhteessa olevat aloittain:

Humanistinen ala	78,4 %
Kauppätieteellinen ala	77,2 %
Yhteiskuntatieteellinen ala	64,3 %

Vastavalmistuneiden alueellisessa sijoittumisessa on ensimmäisen kerran uuden sijoittumisseurannan käyttöönoton jälkeen Pohjanmaan alue noussut yli Uusimaan. Hieman heikompi työllisyystilanne valtakunnallisesti ja ehkä etenkin pääkaupunkiseudulla sekä kiristyvä kilpailu työpaikoista näyttää houkuttelevan akateemista osaamista alueen omiin tarpeisiin aiempia vuosia enemmän.

Vastaajien alueellinen sijoittuminen:

	Vuonna 2002, %	Vuonna 2001, %
Pohjanmaa	36,4	29,5
Uusimaa	32,5	39,4
Etelä-Pohjanmaa	6,8	13,5
Varsinais-Suomi	4,9	2,1
Pirkanmaa	3,4	4,1
Pohjois-Pohjanmaa	2,9	3,1
Keski-Pohjanmaa	2,4	1,0
Keski-Suomi	2,4	(ei aiempaa tietoa)
Ulkomailla	2,4	1,0

Kyselyyn vastanneiden keskimääräinen tutkinnon suorittamisaika oli 5,6 vuotta.

Yliopisto seuraa valmistuneiden työllistymistä ja sijoittumista sekä kerää palautetta työelämästä koulutuksen kehittämiseksi ja vaikuttavuuden arvioimiseksi. Yliopistossa on

tehty jo aiemminkin työllistymistä ja työelämän muutoksia koskevia yksittäisiä tutkimuksia ja selvityksiä, mutta vuonna 1998 suunnitellun tietojärjestelmän puitteissa on vuodesta 1999 alkaen voitu jatkuvasti ja systemaattisesti tuottaa tietoa työllistymisestä ja koulutuksen vaikuttavuudesta. Yliopisto osallistuu myös kauppatieteellisen alan koulutuksen ja työllistymisen valtakunnalliseen seurantaan ja arviointiin Suomen Ekonomiliiton toteuttamissa tutkimuksissa.

Työllistymistä edistäviä palveluja hoidetaan yliopiston viestintä- ja työelämäpalveluihin kuuluvassa rekrytointipalvelut -yksikössä, joka toimii alueellisesti yhteistyössä muiden vaasalaisten yliopistoyksiköiden (RekryWasa; VY, SHH, ÖH), ammattikorkeakoulujen (VAMK, SYH) sekä valtakunnallisesti Suomen muiden yliopistoyksiköiden (Aarresaari-yhteistyö) ja ammattikorkeakoulujen ura- ja rekrytointipalveluiden kanssa. Rekrytointipalvelut koordinoi myös opiskeluaikaisten harjoittelupaikkojen välitystä, rakentaa osaltaan työntajayhteyksiä messu- ja työelämän esittelytilaisuuksilla sekä tiedottamalla ja markkinoimalla, järjestää työnhaku- ja urasuunnittelukursseja sekä antaa opiskelijoille uraohjaus- ja -neuvontapalveluja. Kyselyyn vastanneista vastavalmistuneista 59,7 % oli käyttänyt Rekrytointipalveluiden tarjoamia palveluita.

2.2.3. Kansainvälinen opiskelu

Taulukko 5: Kansainvälinen vaihto kaudella 2000-2002.

Vuosi	Lähteneet opiskelijat	Tulleet opiskelijat
2000	96	43
2001	155	75
2002	148	121

Vaasan yliopiston kansainvälisen toiminnan pohjana on yliopiston hallituksen kansainvälistymisstrategiassa linjattu toimintasuunnitelma. **Yliopisto on sitoutunut tulossopimuksessaan Opetusministeriön kanssa lähettämään 155 opiskelijaa vuosittain ulkomaille suorittamaan osan tutkintoonsa hyväksyttävistä opinnoista.** Vaihto-opiskelun lisäksi Vaasan yliopiston opiskelijat kansainvälistyvät lähtemällä ulkomaille kieliharjoitteluun, työharjoitteluun tai omatoimisesti opiskelemaan (freemover). Ulkomaalainen voi opiskella Vaasan yliopistossa neljällä statuksella, vaihto-opiskelijana, ylimääräisenä opiskelijana, tutkinto-opiskelijana sekä maksullisten ohjelmien opiskelijana.

Vaasan yliopiston opiskelijavaihdon pääpaino on Erasmus- ja muiden vaihto-ohjelmien kautta tulevilla opiskelijoilla. Vaasan yliopiston vaihtoyliopistoverkosto (vaihto-ohjelmat esim. Erasmus, NORDPLUS jne., kahdenväliset sekä alakohtaiset sopimukset) käsittää yhteensä 22 maata. Suorat vaihtosopimukset yliopistolla on yhteensä 81 eri korkeakoulun kanssa. Paikkoja niissä on tarjolla yhteensä 188 opiskelijalle vuosittain.

Yliopistoista vaihtoon lähtevien määrä on valtakunnallisesti laskussa. Vaasan yliopistosta lähtevien opiskelijoiden määrä kuitenkin on ollut nousussa. Myös ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä yliopistossamme on kasvanut voimakkaasti viime vuosina. Muihin Suomen yliopistoihin verrattuna Vaasan yliopisto kasvatti prosentuaalisesti eniten opiskelijavaihtoaan vuodesta 2000 vuoteen 2001 (Kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2001).

Vaihtoon lähteiden määrä pääaineittain vastaa suurin piirtein opiskelijoiden pääaineista jakaumaa yliopistossa. Vaihto-opiskelijoista noin 70 % lähtee vaihtoon Erasmus-ohjelman puitteissa, n. 17 % Nordplus-vaihto-ohjelman kautta ja 13 % kahdenvälisen vaihtosopimusten kautta. Erasmus-ohjelman puitteissa vaihtomme on vilkkainta Saksan, Ranskan, Italian ja Slovakian yliopistojen kanssa. Uusista opiskelijavaihtomaista vuodelta 2002 mainittakoon Kiina, jonka kanssa alkoi opiskelijavaihto tänä vuonna (Shanghai University of Finance and Economics). Opiskelijat saavat opiskeluunsa tukea EU:n Sokrates/Erasmus-ohjelmasta, Pohjoismaiden ministeri-neuvostolta, opetusministeriöstä sekä yliopiston omista varoista.

Opettajien vaihto on kasvanut merkittävästi. Opettajavaihtoa toteutetaan erityisesti EU:n Sokrates/ Erasmus-ohjelman puitteissa, mutta vaihto on laajenemassa myös kahdenvälisiin sopimuksiin. Vuonna 2002 on vaihtoja ollut 10 kpl. Vilkkainta vaihto oli Slovakian ja Ruotsin kanssa. Tänä syksynä lähti ensimmäinen opettajamme vaihto-opettajaksi Kiinaan (Shandongin yliopisto).

Vaihto-ohjelmien vastavuoroisuus tarkoittaa Vaasan yliopistosta ulkomaille vaihto-opiskeluun lähtevien ja yliopistoomme tulevien ulkomaalaisten opiskelijoiden määrällistä tasapainoa. Myös ulkomaalaisten opiskelijoidemme määrä on ollut voimakkaassa kasvussa viime vuosina. Ulkomaalaisia opiskelijoita houkuttelee Vaasan yliopistoon kiinnostus Suomea kohtaan, hyvä tarjontamme englanninkielisistä opintokokonaisuuksista, tehokas opintoneuvonta, yliopiston hyvät palvelut ja hieno campusalue. Kansainvälisen vaihdon esteiden poistamisen onnistumisesta kertovat vaihtoon osallistuneiden määrän kasvu sekä heiltä saatu palaute.

Vaihtoon lähtevät ja tulevat ovat olleet tyytyväisiä saamaansa neuvonta-, ohjaus-, valmennuspalveluun, ja henkilöstön saavutettavuuteen. Kaikki vaihtoon lähtevät pääsivät joillekin niistä vaihtopaikoista, jotka olivat itselleen valinneet. Selvityksen mukaan ulkomaalaiset opiskelijamme saivat myös riittävästi tietoa kv-yksiköstä ennen saapumistaan Vaasaan. Myös tutorointiin oltiin hyvin tyytyväisiä. Vaasan yliopistossa onkin pyritty kiinnittämään erityistä huomiota opiskelijoiden neuvonta- ja valmennusprosesseihin mahdollisimman laadukkaana vaihtojakson takaamiseksi. Myös kurssitarjonta ulkomaalaisille opiskelijoille on selvityksen mukaan ollut sitä mitä on pitänytkin olla. Ulkomaalaiset opiskelijat ovat olleet myös tyytyväisiä tiedekuntien joustavuuteen edeltä käsin tehdyn opintosuunnitelman (Learning Agreement) suhteen. Yhteistyö tiedekuntien kanssa mm. valintojen osalta on sujunut hyvin.

Vaasan yliopiston tarjoamat opintokokonaisuudet englanniksi ovat seuraavat: Kauppateieteellisessä tiedekunnassa Scandinavian Business Studies (24 ECTS credits), East-West Business Studies (22,5 – 42 ECTS credits), International Programme in

Finance (30 ECTS credits sekä englanninkielinen maisteri-ohjelma), yhteisesti Informaatioteknologisessa ja Humanistisessa tiedekunnassa Multimedia Authoring Systems (22,5 ECTS credits), Yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa Comparative Administration and Public Management (45 ECTS credits). Matemaattisten tieteidenlaitoksen, tietotekniikan laitoksen sekä Svenska handelshögskolanin kanssa yhteistyössä toteutetaan Computational Finance –ohjelmaa. Syksyllä 2002 Kauppätieteellisessä tiedekunnassa valmistellaan uutta englanninkielistä maisteriohjelmaa International Business, joka keskittyy kv-johtamiseen ja kv-markkinointiin. Humanistinen tiedekunta on järjestänyt CIMO:n kanssa yhteistyönä suomen kielen ja kulttuurin kurseja, joille kesällä 2002 osallistui 80 opiskelijaa Skandinaviasta ja muualta Euroopasta.

Yliopiston kansainvälistymisen strategiatyötä on jatkettu. Kv-työryhmän kanssa on valmisteltu Kansainvälistymisstrategian työjärjestys, toimenpideohjelma vuosille 2002-2003 sekä sen toteutussuunnitelma, jossa on määritelty mm. eri toimenpiteiden vastuutahoja.

2.2.4. Avoin yliopisto-opetus

Avoimen yliopisto-opetuksen väylän kautta tutkinto-opiskeluun siirtyvien tavoite on vuosittain 40 opiskelijaa.

Avoimen yliopisto-opetuksen tavoite on vuosittain 650 laskennallista kokovuotista opiskelijapaikkaa.

Avoimen yliopisto-opetuksen arviointiraportti valmistui ja julkaistiin keväällä 2002. Julkaistussa raportissa arvioidaan avoimen yliopisto-opetuksen tilaa sekä annetaan suosituksia elinikäisen oppimisen takaamiseksi. Arvioinnin tavoitteena onkin ollut tukea avoimissa yliopistoissa tapahtuvaa kehitystyötä. Arviointiprosessin jatkeena pidettiin tärkeänä vihdoinkin saattaa kirjallisen muotoon avoimen yliopiston toiminnan linjaus. Tehtävää varten perustettiin avoimien yliopistojen vastuuhenkilöistä muodostuva työryhmä laatimaan avoimen yliopiston strategia, jonka on tarkoitus valmistua vuoden 2003 alussa.

Yliopiston perustutkintojen kehittämisstrategia on valmistunut osana tt-suunnitelmaa vuoden 2001 lopussa. Yliopiston aikuiskoulutusta koskeva strategia on valmisteilla. Tutkintorakenteiden joustavoittaminen sekä muunto- ja maisteriohjelmien rooli elinikäisen oppimisen idean toteuttamisessa vaikuttavat myös avoimen yliopiston sisältö- ja laajuustavoitteisiin.

Tulokset

Avoimen yliopisto-opetuksen opintojen perusteella hyväksyttiin vuonna 2002 tutkinto-opiskeluun 20 (ed. vuonna 26) opiskelijaa. Suurin osa avoimen yliopiston opintojen

perusteella tutkinto-opiskelijoiksi hyväksytyistä ovat suorittaneet kauppatieteitä, joka on yliopiston laajin koulutusala sekä opiskelijamääriltään että opintotarjonnan puolesta. Yliopiston pienempien alojen, humanistisen ja yhteiskuntatieteellisen alan opintoja ei ole tarjolla samassa laajuudessa, mutta niiden merkitys uusien ja eräisiin yliopiston erityisprofiiliin kuuluvien opintomahdollisuuksien tarjoajana on tärkeä (esim. monikielisyys, viestintätieteet ja hallintotiede).

Yliopisto ei ole tilastoinut niitä, jotka normaalivalinnan kautta ovat tulleet yliopiston opiskelijoiksi ja joilla on avoimen yliopiston suorituksia.

Sopimus Vaasan yliopiston tutkintovaatimusten mukaisesta avoimen yliopisto-opetuksen antamisesta tehtiin vuonna 2002 yhdentoista (11) yhteistyöorganisaation kanssa, näistä opetus toteutui seitsemässä organisaatiossa. Lisäksi opetusta järjestettiin Chydenius-instituutin tiloissa Kokkolassa ns. Vaasan omana opetuksena ja Kuusiokunnissa käynnistettiin ESR-rahoitteinen hanke 'Avoimen yliopiston liiketaloustieteellinen verkkokoulutus'.

Avoimen yliopiston netto-opiskelijamäärä oli 2472 opiskelijaa ja suoritettuja opintoviikkoja kertyi 10317. Avoimen yliopiston laskennallinen opiskelijapaikkamäärä oli 537 (vuonna 2001 määrä oli 587).

Täydennyskoulutusta tarjottiin 2318 opiskelijalle (vuonna 2001 2107 opiskelijalle), joista pitkäkestoisen koulutuksen opiskelijamäärä oli 567. Opetustuntimäärä täydennyskoulutuksessa oli yhteensä 3263 tuntia (vuonna 2001 2623 tuntia).

Raportti avoimen väylän toteutumisesta ja tutkintoa täydentävästä koulutuksesta on suunnitelman liitteenä s. 95.

2.3. Opetus- ja tutkimusprosessien toteuttaminen

2.3.1. Tutkimuksen laadun kehittäminen

Yliopiston laatuohjelman mukaisesti tutkimuksen laatua arvioidaan tiedeyhteisön vakiintunein vertaisarviointimenettelyin (opinnäytetöiden arvostelut, asiantuntijalausunnat jne.). Tutkimuksen laadun kehittämiseksi parannetaan tutkimustoiminnan edellytyksiä ja tuetaan korkeatasoisten tieteellisten huippuyksikköjen syntymistä. Laatuohjelman mukaisesti vuonna 2002

- yliopisto on osoittanut tutkimusrahoitusta painopistealueille,
- yliopisto on tukenut jatkokoulutusta ja tutkijankoulutusta jakamalla työskentelyapurahoja jatko-opiskelijoille ja tutkijoille
- vuonna 2002 toimintansa aloittanut tutkimustoimikunta on laatinut kyselyn professoreille ja jatkotutkijoille mahdollisen tohtorifoorumin perustamiseksi
- yliopiston hallitus on hyväksynyt yliopiston eettiset ohjeet

- tutkimuspalvelujen organisointiselvityksen tuloksena päädyttiin tutkimusasiamestojärjestelmän uudelleen organisointiin vuodesta 2002 alkaen ja
- tutkimustietokannan rakentaminen ja ylläpitäminen on organisoitu.

Yliopiston laitokset ovat vastanneet useiden kansallisten ja kansainvälisten seminaarien ja konferenssien järjestämisestä, vuonna 2000 järjestettiin viisi konferenssia, vuonna 2001 kahdeksan laajaa konferenssia sekä vuonna 2002 yhteensä 5 konferenssia, joista neljä humanistisella alalla ja yksi teknillisellä alalla.

Tutkimustoiminnan tarkastelu koulutusaloittain

Humanistinen ala:

Humanistisessa tiedekunnassa on selvä ammattikieliseen viestintään sekä monikielisyyteen ja monikulttuurisuuteen liittyvä tutkimusprofiili. Näillä tutkimuksen painopistealoilla on runsaasti jatko-opiskelijoita. Ammattikielisen viestinnän ja kielikylvyn sekä monikielisyyden väitöskirjat ja julkaisut ovat sekä kansallisesti että kansainvälisesti kysytyä tieteellistä kirjallisuutta. Tiedekunta tunnetaan kansainvälisesti korkeatasoisesta tutkimuksestaan ja sillä on laajat kansainväliset yhteydet. Tiedekunnassa harjoitettu tutkimus on kiinteässä yhteydessä annettuun opetukseen. Ammattikielentutkimuksen aiheisiin kuuluu mm. tilinpäätösterminologia, tieteen popularisointi, erikoisalatiedon esittämisen visuaaliset välineet, lakikieli sekä elektronisten kauppapaikkojen kieli. Alan vahvuutena voidaan pitää tutkimuksen ajanmukaisuutta ja tulosten kontribuutioarvoa. Tiedekunta järjestää vuosittain kansainvälisen ammattikielten VAKKI-seminaarin.

Tiedekunnan jatkokoulutus on vakiinnuttanut asemansa ja tohtoritavoite on saavutettu. Kielientutkimuksen tutkijakoulun, Langnetin piirissä tiedekunnan laitokset vastaavat ammattikielisen viestinnän ohjelmasta ja ovat mukana muiden ohjelmien ohjausryhmissä. Vuoden 2002 aikana humanistinen tiedekunta on ollut kehittämässä Langnetin työtä jatkavaa Käännöstieteen ja ammattikielentutkimuksen ohjelmaa (34 tutkijanvirkaa) sekä valitsemassa siihen opiskelijoita. Samoin tiedekunta on mukana viestintätieteiden tutkijakoulu Viva:n ohjausryhmässä sekä kehittämässä Viva:n työtä jatkavaa MUUVI-tutkijakoulun toimintaa.

Tiedekunnan julkaisuista lähes puolet julkaistaan ulkomailla. Tiedekunnan julkaisutulos ylittää määrällisesti alan keskiarvon.

Kauppätieteellinen ala:

Kauppätieteellisen tiedekunnan tutkimustoiminta on laaja-alaista ja vakiinnuttanut useilla alueilla valtakunnallisesti ja kansainvälisesti tunnustetun tason. Tutkimustoimintaan liittyy tehostettu jatko- ja tutkijakoulutus. Tasokas tutkimus heijastuu tiedekunnassa annettavaan opetukseen.

Kauppatieteellisen alan tutkimuksellisia vahvuusalueita ovat yrittäjyys- ja johtajuustutkimus, yrityksen rahoituksen ja rahoitusmarkkinoiden tutkimus, yrityksen tilinpäätöksiä koskeva tutkimus, kuluttajakäyttäytymisen tutkimus, yritysten kansainvälistymiseen ja kansainväliseen toimintaan kohdistuva tutkimus sekä IT-oikeus. Muita keskeisiä tutkimusalueita ovat tuotekonsepteja koskeva tutkimus sekä kansainvälisen talouden tutkimus.

Tiedekunnan tieteellinen julkaisutoiminta on määrällisesti suurinta johtamisen ja markkinoinnin laitoksilla. Tiedekunnan julkaisutoiminta painottuu kokoomateoksissa ilmestyneisiin artikkeleihin ja painettuihin kongressijulkaisuihin. Referee-prosessin läpikäyneiden kansainvälisten artikkeleiden osuus on selvässä kasvussa. Kansainvälinen tutkimusyhteistyö ja verkottuminen ovat viime vuosina vahvistuneet.

Kauppatieteellisellä alalla harjoitetaan laajaa jatkokoulutusyhteistyötä kaikkien Suomen kauppatieteellisten yksiköiden kanssa toteutettavien tutkijakoulujen kautta (KATAJA ja KAVA). Lisäksi yliopisto on mukana oikeustieteen alan tutkijakoulun, OMYn toiminnassa. Johtamisen, markkinoinnin ja laskentatoimen ja rahoituksen laitokset ovat mukana järjestämässä ja johtamassa valtakunnallisia KATAJAn yhteydessä toimivia tutkijakouluja.

Teknillinen ala:

Tekniikan alan tutkimuksellinen vahvuusalue on tuotannon tietotekniikka sekä energiatekniikkaan ja -talouteen sekä tuotekehitykseen liittyvä tutkimus.

Tekniikan alan oppiaineet ovat mukana seuraavissa tutkijakouluissa: Turku Center for Computer Science, KATAJA, INFWEST.IT –tohtorikoulutusohjelma, Energiatekniikan tutkijakoulu sekä kansainvälinen EIASM:n Doctoral Summer School in Technology Management tutkijakouluverkko.

Tekniikan ala toimii tiiviissä yhteistyössä Teknillisen korkeakoulun ja Oulun yliopiston kanssa. Oppiaineilla on myös laajaa kansainvälistä yhteistoimintaa Pohjoismaisten ja Baltian maiden korkeakoulujen lisäksi lähes 20 korkeakoulun kanssa ympäri maailmaa.

Paikallisella tasolla ammattikorkeakoulujen lisäksi muita merkittäviä yhteistyökumppaneita ovat tutkimuskeskukset.

Tekniikan alan tutkimustoiminnan kehittämistä on tuettu lahjoitusvarojen turvin. Lahjoitusvaroilla on rahoitettu opetus- ja tutkimusvirkoja sekä tutkimushankkeita.

Tekniikan alan julkaisutoiminta on määrällisesti kasvussa. Erityisesti kansainvälisissä aikakausjulkaisuissa julkaistujen referee menettelyn läpikäyneiden artikkelien määrä on kasvanut.

Yhteiskuntatieteellinen ala:

Yhteiskuntatieteellisen alan tutkimuksen painoalueita ovat hallinnon ja oikeuden vertailut, julkisen sektorin evaluaatiot, julkisjohtaminen sekä hyvinvointivaltioon ja palvelujen tuottavuuteen liittyvät kysymykset sekä aluetalouden rakenteisiin ja toimintaan liittyvät teemat.

Tiedekunta on mukana laajassa kunnallishallinnon tutkimushankkeessa KuntaSuomi 2004 sekä useissa julkisen sektorin yhteistyötutkimuksissa.

Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta on aktiivisesti mukana neljässä valtakunnallisessa tutkijakoulussa: valtakunnallisessa hallintotieteellisen alan koulutusalan tutkijakoulussa (Valhal), sosiaali- ja terveyshallinnon ja -talouden tutkijakoulussa, oikeustieteen tutkijakoulussa (OMY) sekä maantieteen tutkijakoulussa.

Julkaisutoiminta on yksikön kokoon nähden aktiivista. Tutkimusjulkaisujen painopiste asettuu määrällisesti tarkastellen referoituihin artikkeleihin, mutta yhteiskuntatieteelliselle alalle luonteenomaisesti myös laajojen monografioiden osuus sekä soveltavat palvelututkimukset ovat yksikön kokoon suhteutettuna huomattavat. Tiedekunnan professoreita toimii useiden tieteellisten järjestöjen johtaelimissä, väitöskirjojen tarkastajina ja asiantuntijoina professorin virkojen täytyöissä.

Tiedekunta on aktiivinen kansainvälisyyden hyödyntäjä sekä tutkimuksessa että opetuksessa. Tästä kertoo osaltaan myös se, että tiedekunta toimi isäntänä yliopistossa syksyllä 2001 järjestetyssä kansainvälisessä European Group of Public Administration – järjestön konferenssissa.

Tunnustus tiedekunnan osaamisperustan laajenemiselle on aluetieteen toimiminen toisena vastuutahona valtakunnallisen Rural Studies –verkoston seminaarissa ja johtokunnan järjestäytymiskokouksessa elokuussa 2002.

2.3.2. Tutkintojen suorittaminen ja opintojen eteneminen

Yliopistosta valmistuneiden tutkintojen suorittamisaika on 1990-luvun alkupuolelta lähtien ollut mediaanilla mitattuna lähellä tavoitteeksi asetettua 5 vuoden normiaikaa. Vuonna 2002 koko yliopiston mediaani oli 5,3 vuotta. Kauppatieteelliseltä alalta valmistuneiden mediaani oli 5,1 vuotta, humanistisesta tiedekunnasta valmistuneiden 6,3 vuotta ja yhteiskuntatieteellisestä tiedekunnasta valmistuneiden mediaani 4,7 vuotta. Maisterin tutkinnon laajuus on lievästi kasvanut: v. 1998 se oli keskimäärin 169,58 opintoviikkoa ja vuonna 2002 keskimäärin 173,81 opintoviikkoa.

Koko yliopiston laskennallinen läpäisyprosentti vuonna 2002 oli 63,7 (vuonna 2001 64,7 %). Lukuvuonna 2001-2002 keskimääräinen opintoviikkokertymä oli 28,25 opintoviikkoa, kun vastaava luku lukuvuonna 2000-2001 oli 24,5 opintoviikkoa. Opinnot eivät kerry tasaisesti, vaan tutkielmavaiheen opinnot näyttävät viivästyvän usein, vaikka opintojen alku sujuisikin hyvin. Vuonna 1997 ja sitä aikaisemmin aloittaneista kirjoilla

olevista opiskelijoista 60 %:lla (750 opiskelijaa) on rekisteröityjä suorituksia vähintään 120 opintoviikkoa. Laskennallisesti tutkintoon vaadittavia opintoja on näillä opiskelijoilla jäljellä korkeintaan 40 opintoviikkoa, mutta tilastot ennustavat valmistumiseen kuluvan vielä 3 – 4 vuotta. Tiedekunnat ovat pyrkineet parantamaan tilannetta tehostetulla graduohjauksella. Myös joustavilla opiskelujärjestelyillä (esim. verkko-opiskelu) pyritään parantamaan opintojen loppuvaiheen sujumista ja tutkintojen valmistumista jo työssä olevilla opiskelijoilla.

Opintojen etenemisen tukemiseksi on kehitetty opinto-ohjausta ja opiskelun tukea mm. perustamalla Oppimiskeskukseen uusi opintoneuvojan tehtävä erityisesti verkko-opiskelun ja joustavan sivuaineopiskelun neuvontaan. Virtuaaliopetuksen ja –opiskelun teknisen tuen lisäksi Oppimiskeskukseen muodostetaan opetuksen ja opiskelun kehittämissyksikkö, joka tukee opetuksen kehittämistä koulutuksen, pedagogisen konsultoinnin ja erilaisten kehittämishankkeiden kautta (mm. Learning In Networks, Edu-Klinikka). Opiskelijoita ohjataan ja koulutetaan akateemiseen opiskeluun ja uusiin oppimisympäristöihin. Vuonna 2003 käynnistyy erityinen informaatiolukutaidon koulutus- ja kehittämishanke yhteistyössä kirjaston, Oppimiskeskuksen ja laitojen kanssa.

Yliopisto on sopinut yhteistyöstä Oulun yliopiston Akateemiset opiskelutaidot –kurssin kehittämisessä opiskelutaitojen johdantokurssiksi usean yliopiston käyttöön. Hanke sisältyy Verkosto-Vatti –nimisenä yhteistyöhankkeena Oulun yliopiston toiminta- ja taloussuunnitelmaan. Mukana ovat koordinaatioyliopistona toimivan Oulun yliopiston lisäksi Lapin yliopisto, Taideteollinen korkeakoulu, Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu ja Vaasan yliopisto. Yhteinen hankesuunnitelma ja Vaasan yliopiston osahankkeen kuvaus on suunnitelman liitteenä.

Opiskelijaharjoittelu

Yliopisto on kauden 1998-2002 aikana osoittanut vuosittain 200.000 euroa opiskeluaikaisen harjoittelun toteuttamiseen. Harjoittelujakson pituus on 3 kk ja määrärahalla on vuonna 2002 voitu toteuttaa 62 harjoittelupaikkaa. Vuoden 2002 harjoittelupaikat jakaantuivat aloittain seuraavasti: humanistinen ala 23 paikkaa, kauppatieteellinen ala 20 paikkaa sekä yhteiskuntatieteellinen ala 19 paikkaa.

Harjoittelupaikkoihin haki vuonna 2002 yhteensä 281 opiskelijaa. Määrärahojen niukkuuden vuoksi ei yliopiston tukemien harjoittelupaikkojen lukumäärää ole juurikaan voitu kasvattaa, vaikka kysyntää olisi. Ongelman ratkaisemiseksi on työnantajien kanssa pyritty sopimaan harjoittelun kustannuksiin osallistumisesta ja sitä kautta lisäämään paikkojen määrää sekä nostamaan harjoittelusta maksettavaa palkkaa.

Tutkintorakenteen ja opetuksen kehittäminen

Yliopiston perustutkintojen kehittämisstrategiaan sisältyy tutkintorakenteen kehittämistä, opintojen etenemistä ja opetuksen ja oppimisen laatua koskevia tavoitteita ja toimenpiteitä, jotka ovat osin samansuuntaisia kuin opetusministeriön tutkintorakennetyöryhmän esitykset tutkintojärjestelmän ja opintojen kehittämiseksi. Strategiassa kuvataan myös organisaatiotason tavoitteita ja toimenpiteitä koulutuksen kehittämiseksi. Näistä mm. uusi koulutuksen kehittämistä ja arviointia varten perustettu toimikunta on aloittanut työnsä v. 2002 ja uusi tiedekuntajako, jossa tekniikan koulutuksen itsenäistyminen on otettu huomioon, on astunut voimaan. Vuoden 2002 toiminnassa ovat korostuneet yhteistyöverkostot; erityisesti virtuaaliyliopisto ja paikallinen korkeakoulu yhteistyö. Yliopiston laatuohjelman toimenpiteitä opetuksen ja opiskelun kehittämiseksi on toteutettu mm. opinto-ohjauksessa (henkilökohtaiset opintosuunnitelmat) ja tenttijärjestelyissä. Opiskelijapalveluissa on tehostettu verkon käyttöä ja kokeiltu mobiilipalveluita tentti-ilmoittautumisissa ja suoritustietojen välittämisessä.

Tutkintorakenteen sekä opetussuunnitelmien ja opetus- ja opiskelumuotojen kehittämiseksi yliopisto käynnistää 2003 alkuvuodesta projektin, jonka tarkoituksena on tukea tiedekuntia ja laitoksia uuteen tutkintorakenteeseen siirtymisessä. Tavoitteena on myös opintojen ohjauksen sekä opetus- ja opiskelumuotojen kehittäminen niin, että opintojen eteneminen tehostuu ja opintonsa aloittaneiden valmistumisprosentti nousee. Yliopisto esittää, että osana valtakunnallista hanketta ”Walmiiksi Wiidessä Wuodessa – Ohjattu opintopolku kaksivaiheisessa tutkintorakenteessa” yliopistolle myönnettäisiin hankerahoitusta projektin jatkamiseksi kaudella 2004-2006. Tämän yliopistojen yhteisen projektin hanke-esitys sisältyy koordinoijayliopistojen Oulun yliopiston ja Kuopion yliopiston toiminta- ja taloussuunnitelmiin. Hankkeeseen liittyvä Vaasan yliopiston osahanke on tämän suunnitelman liitteenä s. 86.

Yliopistossa käynnistyi v. 2002 kauppatieteellisen alan tutkintorakenteen kehittämishanke, joka jatkuu v. 2003. Hankkeessa on kartoitettu alan yksiköiden näkemyksiä tutkintorakenteen uudistamiseen liittyvistä kysymyksistä. Hankkeen väliraporttia 'Suomen kauppatieteellisen alan tutkintorakenteen kehittäminen' (19.8.2002) käsiteltiin kauppatieteellisen alan yhteisessä tapaamisessa Tampereella elokuussa. Joulukuussa kauppatieteellinen tiedekunta järjesti oman seminaaripäivän tutkintojen kehittämisestä. Käydyn keskustelun ja muun palautteen pohjalta tarkistettu raportti "Suomen kauppatieteellisen alan tutkintorakenteen kehittäminen - Kauppatieteellisen alan yksiköiden näkemyksiä rakenteen kehittämisestä" toimitettiin Opetusministeriölle ja alan koulutusyksiköille.

Tutkintorakenteen ja tutkintovaatimusten yksityiskohtaisempaa suunnittelua varten on hankkeen osana organisoitu tutkinto-opintojen suunnittelijoiden yhteistyötä ja päätetty strategiakeskustelujen jatkamisesta vuoden 2003 aikana yhteisten linjausten tarkistamiseksi sitä mukaa kuin asetuksen valtakunnallinen valmistelu ja yksiköiden

opetussuunnitelmatyö edistyy. Vaasan yliopiston opintojen seurantalukituksen tuloksia on voitu hyödyntää tutkintorakenneprojektin tausta-aineistona.

Tekniikan alan tutkintoja voidaan vuodesta 2004 lukien suorittaa Vaasan yliopistossa. Opetussuunnitelma laaditaan niin, että se soveltuu kaavailtuun kaksiportaiseen tutkintorakenteeseen.

Suomen virtuaaliyliopiston osahankkeena käynnistyneen Vaasan yliopiston sekä Åbo Akademin ja Svenska handelshögskolanin Vaasan yksiköiden yhteisen oppimiskeskuksen toimintaa jatketaan. Yliopistot ovat sopineet toiminnan jatkamisesta ja kehittämisen linjoista kaudelle 2004-2006. Yhteinen hanke-esitys on tämän suunnitelman liitteenä s. 60. Vuoden 2002 toiminnasta esitetään myös erillinen raportti s. 116.

Yhteisen oppimiskeskustoiminnan lisäksi Vaasan yliopiston osalta myös muut opetuksen ja opiskelun kehittämis- ja tukipalvelut sijoittuvat Oppimiskeskukseen. Yliopiston oman oppimiskeskustoiminnan kehittäminen esitetään virtuaaliyliopistohankkeen yhteydessä.

2.4. Opiskelijat

Opiskelijarekrytointi

Yliopiston opiskelijavalinnan kehittämiseksi on meneillään laaja seurantalukitus, jossa seurataan opiskelijoiden valikoitumista hakukohteeseen, heidän opiskeluaikaisia kokemuksiaan, opintojen etenemistä ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Tutkimusjoukkona ovat kaikki yliopistossa vuosina 1998 ja 1999 aloittaneet opiskelijat, joita seurataan valmistumiseen ja työhön sijoittumiseen asti. Tutkimuksesta on valmistunut kaksi osaraporttia ja aiheeseen liittyvä lisensiaatintyö.

Yliopiston valintayksikkö on selvittänyt erilaisen valintainformaation vaikutuksia valintakokeeseen osallistuneille tehdyillä kyselyillä vuosina 2001 ja 2002. Palautteen perusteella valintainformaatiota erityisesti lukioihin on lisätty ja valintatiedottamista selkeytetty. Tavoitteena on selkiyttää ja yksinkertaistaa myös valintaperusteita. Opiskelijavalintojen yleistiedottamisen sekä valintajärjestelyiden ja valintakokeiden keskitetty hoitaminen on arvioiden mukaan edelleen tarkoituksenmukainen ja kustannustehokas. Tiedekuntien ja laitosten sitoutumista opiskelijarekrytointiin ja valintojen sisällölliseen kehittämiseen on kuitenkin syytä vahvistaa. Yhteistyötä yliopiston viestinnän ja työelämäpalveluiden kanssa lisätään opiskelijarekrytointin kehittämiseksi. Alakohtaisia valintayhteistyömahdollisuuksia haetaan tekniikan alan rekrytoinnissa ja kauppatieteellisen alan valintayhteistyön jatkamisedellytyksiä selvitetään.

Yliopisto on pyrkinyt edistämään uusien ylioppilaiden sijoittumista jatko-opintoihin ottamalla sisään uusia opiskelijoita myös kevätlukukauden alussa. Tarkoituksena on ollut tarjota syksyn ylioppilaille ja vuoden vaihteessa asevelvollisuudesta vapautuville

mahdollisuus aloittaa opinnot viivytyksettä. Tämä hakukierros on houkutellut runsaasti hakijoita, mutta uusia ylioppilaita joukossa on ollut vain vähän.

Kesän 2002 päävalinnassa ensisijaisten hakemusten määrä on lievästi laskenut: vuonna 2000 1612, vuonna 2001 1589 ja vuonna 2002 1573. Koulutusalojen ja pääainevaihtoehtojen välillä on suuria eroja, kun tarkastellaan ensisijaisten hakemusten määrää suhteessa sisäänottoon. Hyväksymisprosentti oli alhaisin humanistisella alalla: 31 % tiedekuntaan ensisijaisesti hakeneista sai paikan, kun taas informaatioteknologian tiedekuntaan tuli hyväksytyksi n. 70 % ensisijaisesti hakeneista.

Sivuaineopiskelu

Osana opinto-ohjauksen kehittämistä yliopisto on ottanut sivuaineopiskelun seurannassa ja tuessa käyttöön opiskelijoiden henkilökohtaiset opintosuunnitelmat. Puollon – ja samalla rahallisen tuen – saaminen on edellyttänyt entistä tarkempaa etukäteissuunnittelua ja arviota sivuaineopintojen vaikutuksesta opintojen sujumiseen. Sivuinemahdollisuuksista tiedottamisessa ja opintosuunnitelmien käyttöönotossa on rakennettu yhteistyöverkosta tiedekuntien, opiskelijapalveluiden, Oppimiskeskuksen ja ylioppilaskunnan kesken. Myös virtuaaliyliopiston palveluita ja verkkokursseja voidaan hyödyntää entistä paremmin, kun keväällä 2002 perustettiin erityisesti sivuaineopiskelua ja verkko-opiskelua tukemaan opintoneuvojan virka.

Opiskelijat hakevatkin entistä aktiivisemmin sivuaine- ja täydennysopintoja muista yliopistoista ja verkon kautta: 174 opiskelijalle on rekisteröity sivuaineopintoja vuonna 2002 yhteensä 2290 opintoviikkoa. Vuonna 2001 sivuaineopiskelijoita oli 115 ja heille rekisteröitiin yhteensä 1370 opintoviikkoa. Opintoviikoissa mitattuna sivuaineopiskelu on siten kasvanut lähes 70 %. Muiden yliopistojen sivuaineopiskelijoita sen sijaan oli vuonna 2002 Vaasan yliopistossa 70 eli lähes sama määrä kuin vuonna 2001, jolloin määrä oli 76. Suorituksia ”vierailijoille” kertyi yhteensä 379 opintoviikkoa (erillinen raportti). Opiskelijoiden liikkuvuutta edellyttävän sivuaineopiskelun lisäksi sivuainerahalla on tuettu verkostoyliopistoissa opiskelua ja etäopetusta kurssitarjonnan monipuolistamiseksi. Sivuaineopiskelu on siten yliopiston tarkoittamalla tavalla monipuolistamassa yliopistossa suoritettavia tutkintoja ja erityisesti verkko-opiskelussa laajentavan opiskelumahdollisuuksia tavanomaisten opetusjärjestelyiden ulkopuolelle.

Länsi-Suomen yliopistojen JOO-sopimuksen lisäksi yliopisto on mukana v. 2002 Helsingin yliopiston kanssa solmitussa sivuainesopimuksessa. Vaasassa paikallista JOO-sopimusta on v. 2002 laajennettu koskemaan kaikkia Vaasan korkeakoulukonsortioon kuuluvia yksiköitä ammattikorkeakoulut mukaan lukien.

2.5. Henkilöstö

Vaasan yliopiston henkilöstöstrategian lähtökohtana on palvelussuhteen elinkaari eli rekrytointiin, työuraan ja työuran päättymiseen liittyvät tekijät. Näkökulmina korostuvat

johtaminen, yhteisöllisyys, osaaminen ja hyvinvointi. Tasa-arvosuunnitelma täydentää henkilöstöstrategian tavoitteita.

Henkilökunnan tehokas rekrytointi

Henkilökunnan aktiivisen ja tasa-arvon huomioon ottavaan rekrytointipolitiikkaan on kiinnitetty huomiota. Henkilöstöpolitiikkaa on suunnattu virkarakenteen kehittämiseen ja selkiinnytetty palvelusuhteiden määräaikaisuuksien ja vakinaistamisen suhdetta. Määräaikaisten virkasuhteiden lukumäärää selittää osin viranhoitojen ja niistä aiheutuvien viranhoitoketjujen määrä. Selvitykset budjettirahoituksen ja ulkopuolisen rahoituksen määrän osuudesta sekä vaikutuksesta yksiköiden päätöksiin profiilinsa mukaisessa henkilöstörakennesuunnittelussa on käynnistetty.

Taulukko 6: Henkilötyövuodet budjetti- ja ulkopuolisin varoin.

Vuosi	Budjetti-varoin		Ulkopuolisella rahoituksella		Yhteensä htv
	htv	%	htv	%	
2000	333	86,3	53	13,7	386
2001	326	86,2	52	13,8	378
2002	329	83,7	64	16,3	393

Vuonna 2002 henkilötyövuosien määrä kasvoi ja taustana oli pääasiassa ulkopuolisen rahoituksen kasvaminen.

Taulukko 7: Määräaikaiset ja vakinaiset virka- ja työsuhteet.

Vuosi	Vakinaisia		Määräaikaisia		Yhteensä htv
	lkm	%	lkm	%	
2000	142	41,2	203	58,8	345
2001	154	44,8	190	55,2	344
2002	165	46,3	191	53,7	356

Viime vuosina määräaikaisten virka- ja työsuhteiden osuus on johdonmukaisesti laskenut ja vastaavasti vakinaisen henkilöstön määrä ja osuus kasvanut.

Henkilökunnan osaaminen ja suorituskyky

Yliopiston henkilöstön koulutustason pitäminen korkeana ja tehtäviin soveltavana on yliopistolle merkittävä asia. Henkilöstöstä yli puolet on suorittanut korkeakoulututkinnon. Yliopistopedagogiikan kehittäminen on kanavoitu Oppimiskeskuksen kautta osana valtakunnallista virtuaaliyliopistohanketta (esim.ope.fi). Työmäärän kasvu on vaikuttanut

henkilöstön jaksamiseen, joten yliopistossa on aloitettu KAIKU- työhyvinvointihankkeen sekä erityisesti laitosjohtajille suunnatun koulutuksen suunnittelu. Yhdessä ylioppilaskunnan kanssa on järjestetty tyky- ja virkistysmahdollisuuksia koko henkilöstölle ja opiskelijoille. Tasa-arvosuunnitelman toimeenpanon tehostamiseen on panostettu kuluvan vuoden aikana. Kokonaistyöaikasuunnitelma nähdään tärkeänä osana osaamisen kehittämistä (opetusansioiden portfoliot ovat laatuohjelman mukaan merkittävä väline opetuksen kehittämisessä) ja kehityskeskustelukäytäntöä.

Taulukko 8: Koulutustasoindeksi.

Vuosi	Korkeakoulu- tutkinto		Tutkija- koulutus		Koulutus- tasoindeksi	
	lkm	%	lkm	%		n
2000	116	33,6	103	29,9	5,8	345
2001	120	34,9	94	27,3	5,7	344
2002	107	30,1	103	28,9	5,6	356

2.6. Toimintaedellytykset

Tilat

Yliopiston koko toiminta on sijoittunut Palosaaren kampusalueelle. Yliopiston käytössä oleva huoneistoala oli vuoden 2002 lopulla 28.885 m² (26.745 m² vuonna 2001). Uutena tilana valmistui vuoden 2002 lopulla teknillisen tiedekunnan hallintotilat. Yliopiston eri toimintojen tilat ovat ajanmukaiset. Tehdasrakennukseen kunnostettujen tilojen osalta perusparannustarvetta on ilmennyt mm. huonon sisäilman takia. Samoin tehdasrakennuksen liikuntaesteiden poistamiseen, erityisesti hissien kunnostamiseen ja lisärakentamiseen, tulisi panostaa.

Kirjasto

Vaasan tiedekirjasto - Tritonia – valmistui vuonna 2001. Kirjasto on yhteinen Åbo Akademin Vaasan yksikön ja Svenska Handelshögskolanin i Vasa kanssa. Toiminnan rahoituksesta vastaavat ko. yksiköt. Eri osapuolten käytäntöjen yhteensovittaminen erityisesti tietoaineiston hankinnassa on ollut kehittämisen kohde ja tavoitteena onkin vähentää sekä poistaa päällekkäisyyksiä ja tehostaa tietoaineiston kartuntaa.

Oppimiskeskus

Vaasassa on perustettu kolmen yliopiston yhteinen oppimiskeskusmalli virtuaaliyliopiston kehittämistä ja tukemista varten. Oppimiskeskus on tukenut yliopistojen tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttöä siten, että kaikkiin tiedekuntiin on syntynyt verkkokursseja ja muita tieto- ja viestintätekniikkaa käyttäviä opetuksen kehittämishankkeita. Oppimiskeskuksen eduKLINIKKA on aloittanut toimintansa 6.3.2002 ja se toimii opettajien ja muun henkilökunnan pedagogisena tukena tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön hyödyntämisessä.

Atk-laitteet ja –järjestelmät

Yliopiston henkilökunnan ja opiskelijoiden luokkakäytössä oleva laitekanta on suhteellisen hyvä vaikkakin laitteiden ja ohjelmien ikä joissakin yksiköissä on korkea.

Hallinnon järjestelmiä ei niukan budjettirahoituksen takia ole voitu uusia tarvittavassa laajuudessa. Nyt onkin tultu tilanteeseen, jossa uusimista ei voida enää siirtää järjestelmätuen päättymisen seurauksena, kuten asian laita on esim. opiskelija- ja henkilöstöjärjestelmien osalta. Valtakunnallisten muutostarpeiden takia joudutaan kirjanpidon järjestelmää uusimaan vastaamaan paperittoman kirjanpidon vaatimuksia. Yliopisto onkin sitoutunut lähivuosina panostamaan järjestelmien kehittämiseen, mikä tarkoittaa lähivuosille lisärahoitustarvetta yhteensä n. 1,5 Me.

2.7. Yliopiston toiminnan rahoitus

2.7.1. Rakenteellinen kehittäminen

Tavoitteet

Yliopisto suuntaa vuoteen 2002 mennessä vähintään 3 % vuoden 1999 perusvoimavaratasosta uudelleen opetuksen ja tutkimuksen edellytysten parantamiseksi ja painoalojen vahvistamiseksi.

Yliopisto kehittää yhteistyötään Pohjanmaan maakuntien korkeakouluyksiköiden kanssa.

Tulokset

Vuonna 2001 valmistunut tiedekirjasto on Svenska handelshögskolanin, Åbo Akademin ja Vaasan yliopiston yhteinen kirjasto. Samoissa tiloissa toimii myös näiden yliopistojen yhteinen oppimiskeskus.

Vaasan korkeakoulukonsortio on Vaasassa toimivien yliopisto- ja ammattikorkeakouluyksiköiden yhteinen organisaatio, jonka tavoitteena on yhteistyön lisäämisen kautta monipuolistaa toiminnan sisältöä kaikissa yksiköissä. Tällä hetkellä mm. selvitetään kirjastotoiminnan ja kielipalvelun kehittämistä.

Rakenteellisena muutoksena yliopisto on kehittänyt kielipalvelut –yksikön toimintaa sekä yhdistänyt täydennyskoulutuskeskuksen ja tutkimuslaitoksen yhdeksi tutkimus- ja koulutuspalveluita tarjoavaksi Levón-instituutiksi. Molempiin järjestelyihin liittyy resurssien uudelleen kohdentamista.

Yhteiskuntatieteellisen alan vahvistamiseksi tiedekuntaan siirrettiin aluetiede –oppiaine kauppatieteelliseltä alalta tiedekuntajaon uudelleen organisoimisen yhteydessä. Muutoksen kustannusvaikutus vuositasona on 186.000 e .

Yliopisto on perusvoimavaroja uudelleen kohdentamalla vahvistanut kauppatieteellistä alaa perustamalla yrittäjyyden ja tilintarkastuksen professuurit sekä yhteiskuntatieteellistä alaa perustamalla sosiaali- ja terveyshallinnon yliopistolehtorin viran. Kustannusvaikutus on n. 170.000 e.

Yliopisto on vuosittain jakanut tutkimuksen painopistealoille tulossopimushankerahoituksen lisäksi erityistä hankerahoitusta n. 150.000 e.

Tietoteollisuusohjelman rahoituksen turvin on laajennettu kauppatieteellisen alan ja teknillisen alan koulutusta. Erityisesti tekniikan koulutus on laajentunut huomattavasti ohjelmaan sisältyvän muuntokoulutuksen myötä.

Rakenteellisena kehittämisenä vuoden 1999 perusrahoitustasosta (13,1 Me/77,9 Mmk) on edellä esitetyn mukaisesti siirretty opetuksen ja tutkimuksen edellytysten parantamiseksi enemmän kuin tavoitteena ollut 3 % (n. 400.000 €/24 Mmk).

2.7.2. Toiminnan rahoitus

Yliopiston toiminta rahoitetaan pääosin valtion budjettivaroin. Vuonna 2002 ulkopuolisen rahoituksen osuus koko rahoituksesta kasvoi ja oli n. 16 % (vuonna 2001 n. 14 %). Ulkopuolisen rahoituksen määrä oli vuonna 2002 3,7 Me (vuonna 2001 3,1 Me). Vuoden 2002 menojen kokonaismäärä oli n. 22,9 Me (ed. vuonna n. 21,6 Me).

Vuoden 2002 osalta tilinpäätös osoittaa, että toteutuneista menoista palkkakustannusten osuus on 64,4 % (v. 2001 63,3 %) ja tilavuokrien osuus pysyi ennallaan ja on 12,8 % (v. 2001 12,8 %). Muihin kiinteistö- ja toimintamenoihin käytettävissä oleva osuus laski jonkin verran eli on 22,8 % (v. 2001 23,9 %).

Ulkopuolisen rahoituksen määrässä on tapahtunut lievää nousua vuoteen 2001 verrattuna. Vuonna 2002 käynnistyi EU-rahoitteinen, monivuotinen Equal –hanke, jonka kokonaisbudjetti kolmivuotiskaudelle on n. 2,5 Me. Seinäjoen seudun EPANET-professuurihankkeet Vaasan yliopiston osalta ovat yksi ulkopuolista rahoitusta lisäävä tekijä.

Maksullinen palvelutoiminnan tulokertymä vuonna 2002 on n. 1,4 Me (vuonna 2001 summa oli 1,6 Me). Tulokertymä laski 12 % edelliseen vuoden tasosta. Tulossopimuksen mukainen tuottotavoite, 85.000 e ja 5 % tulosta, saavutettiin. Yhteisrahoitteisen sopimustutkimustoiminnan kokonaistulokertymä on vuonna 2002 1 Me (vuonna 2001 kertymä oli n. 570.000 e). Yhteiskustannukset mukaan lukien yhteisrahoitteinen sopimustutkimustoiminta oli hieman tappiollista. Julkisoikeudellinen maksullinen palvelutoiminta on pääasiassa avoimen yliopiston kurssitoimintaa. Toiminta rahoitetaan suurelta osin budjettivaroin. Toiminnasta kertyvät kurssimaksutulot olivat edellisen vuoden tasolla. Liiketaloudellisen ja julkisoikeudellisen maksullisen palvelutoiminnan sekä yhteisrahoitteisen sopimustutkimustoiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat on esitetty s. 89.

Maksullinen palvelutoiminta on pääasiassa täydennyskoulutus- ja tutkimuspalvelutoimintaa ja tapahtuu suurimmalta osaltaan Levón-instituutin toimesta. Instituutin henkilökunnan palkkakulut katetaan pääosin ulkopuolisin varoin eli projektituotoilla. Instituutin tavoitteena on, että vuoden 2005 loppuun mennessä siirrytään tilanteeseen, jossa yliopiston perusrahoitus laitokselle muodostuu johtajan ja tutkimusjohtajan palkoista ja sihteerityöstä. Siirtymävaiheen aikana on se osa esim. erikoistutkijoiden työajasta, joka kohdistuu ulkopuolisen rahoituksen projekteille, kirjattu ko. projektien kuluksi. Tukipalveluiden osalta virkatyön osuus kirjataan ulkopuolisen rahoituksen projekteille sisäisten veloitusperusteiden mukaisesti, samoin tilakustannukset veloitetaan tämän aiheuttamisperiaatteen pohjalta.

Lahjoitus- ja sponsoritulojen käyttö vuonna 2002 on n. 970.000 euroa (vuonna 2001 n. 800.000 euroa). Suurin osa lahjoituksista on kohdennettu tekniikan alan koulutuksen ja tutkimuksen kehittämiseen. Vuonna 2000 perustetun lahjoitusrahaston turvin on voitu rahoittaa Tekniikan tutkimusinstituutin toimintaa, vuonna 2002 yhteensä 110.000 e. Rahaston tilinpäätöshetken arvo oli 3.041.800,27 e.

Vuonna 2003 ja 2004 lahjoitus- ja sponsorirahoituksen määrä arvioidaan olevan vuoden 2002 tasolla eli n. 900.000 euroa vuodessa.

Vuoden 2002 toimintamäärärahaa siirtyy vuodelle 2003 2,8 Me siirtomäärärahana (vuonna 2001 2,5 Me), mikä on 16 % käytettävissä olleesta vuoden 2002 toimintameno-rahasta. Siirtomääräraha on hieman suurempi kuin vuonna 2001, jolloin prosenttiosuus oli 14,4 %.

Siirtomäärärahan määrään vaikuttavat monet korvamerkityt hankkeet, joiden toiminta ajoittuu usealle vuodelle. Yliopiston tavoite perusrahoituksen osalta on noin 10 %:n siirtomäärärahaosuus.

Tarkemmat tiedot tilinpäätöksestä sisältyvät myöhemmin laadittavaan tilinpäätösasiakirjaan.

2.8. Sisäinen valvonta

Yliopiston hallitus on 8.6.2001 hyväksynyt Vaasan yliopiston sisäisen tarkastuksen ohjesäännön. Kauden 2001-2003 sisäisen tarkastuksen suunnitelman mukaisesti kohteena on ulkopuolinen rahoitus ja ulkopuoliseen rahoitukseen liittyvien toimenpiteiden oikeellisuus. Tarkastuksessa arvioidaan lisäksi yliopiston uusimien ohjeiden toimivuus. Sisäisen tarkastuksen vuodelta 2002 suoritti KPMG Wideri Oy Ab ja tarkastuskohteena olivat ulkopuolisen rahoituksen osalta laskentatoimen ja rahoituksen laitos, markkinoinnin laitos, matemaattisten tieteiden laitos sekä humanistisen tiedekunnan laitokset. Tarkastuksen painopisteenä olivat tarkastuskohteiden lisäksi vuosien 2000-2001 sisäisen tarkastuksen keskeisten havaintojen seuranta, joka on sisältänyt edelleen hallinnon ohjeistuksen muutokset, varojen käytön ohjeidenmukaisuus, henkilökunnan sivutoimiluvat ja omat yritykset sekä luvattomat kirjanpidon ulkopuoliset pankkitilit.

Tarkastusraportin mukaisesti tarkastuskohteissa syntyneet keskeiset havainnot:

- tarkastuksessa ei havaintoja olennaisista virheistä tai puutteista
- merkittävimmät havainnot liittyvät ohjeistuksen kehittämiseen ja niistä tiedottamiseen. Hallinnon ohjeet ovat parantuneet oleellisesti ja tietojen saantia on helpotettu.
- tarkastuskohteiden henkilökunnan sivutoimiluvat ovat olennaisilta osin kunnossa, henkilökunnan omien yritysten kanssa ei havaittu ongelmia
- selvityksen perusteella ei ole havaintoja luvattomista rahaliikenteen esiintymistä yliopiston osoitteeseen

Tarkastustyön perusteella raportissa esitetään seuraavia yleisiä havaintoja ja ehdotuksia:

- tarkastushavaintojen ja ehdotusten seurantaan sisäiset tarkastajat ehdottavat, että vuoden 2003 aikana ulkoisen rahoituksen valvonnasta ja tarkkailusta tehtäisiin kysely keskeisille avainhenkilöille
- taloussääntöä tulisi täsmentää perusmääritelmien osalta, esim. yksiköiden osalta niin, että niiden keskinäinen taso tulisi selvimmän esille
- erisuuruiset laitokset ja opiskelijamäärien mukaiset opettajaresurssit aiheuttavat työpaineita, joka käytyjen keskustelujen perusteella vähentää ulkoisen rahoituksen aktiivista hankkimista tutkimukseen
- EU-hankkeet ovat olleet opetuksen ja tutkimuksen kannalta tärkeitä
- yksiköt toivovat lisää ja säännöllistä tietoa/palautetta/ohjeistusta/ keskustelua/päätöksiä koskien mm: organisaatiota, tulosityksikön/yksikön pelisääntöjä, projektirahojen käsittelyä ja yleiskustannusveloitusten käyttöä, kannustinjärjestelmistä, yleisestä viihtyvyydestä
- hankkeiden ja projektien osalta selkeää määrittelyä ko. käsitteille, ohjeet omakustannusarvosta sekä toiminnan kannustavuus
- ulkoisen rahoituksen laskentajärjestelmän läpikäynti seuraavan vuoden tarkastuksen yhteydessä
- seuranta- ja raportointijärjestelmän tulisi olla selkeää ja helppohoitosta

Yliopisto jatkaa edelleen vuonna 2003 ulkoisen rahoituksen tarkastusta tehdyn tarkastussuunnitelman mukaisesti ja tehtävämäärittelyssä otetaan huomioon nyt todetut havainnot ja kehittämiskohteet.

3. TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA KAUELLE 2004-2007

Suunnitelma on rakennettu yliopiston tasapainoisen onnistumisen strategian (BSC) pohjalta ja palvelemaan erityisesti yliopiston omaa toiminnan kehittämistä. Eräät yliopiston osastrategiat on hyväksytty hallituksessa äskettäin, joten niiden sisältämät toimintalinjat samoin kuin yliopiston hallituksen 2002-2004 hallitusohjelman mukaiset päätökset on sisällytetty tähän suunnitelmaan.

Suunnitelmakaudella yliopiston keskeiset kehittämisalueet ovat:

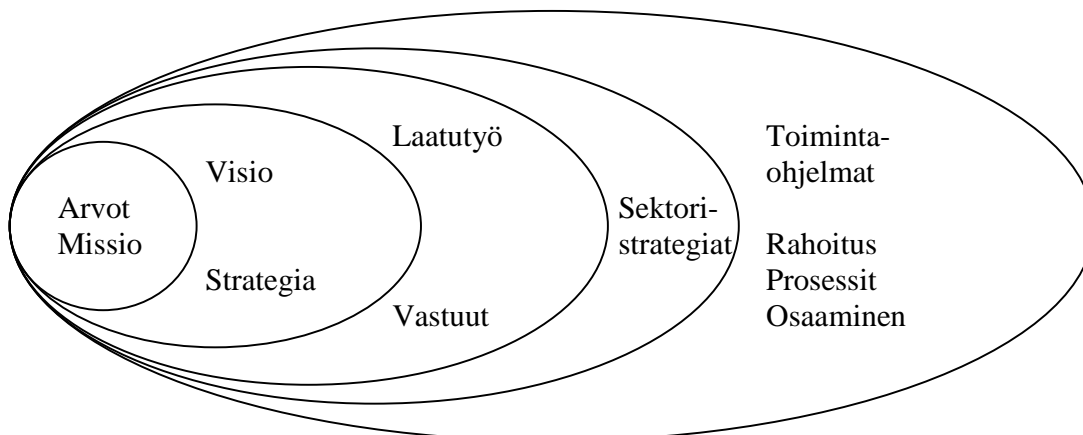
- Tekniikan alan koulutuksen ja tutkimuksen vakiinnuttaminen
- Kielikylpykoulutuksen ja –tutkimuksen vahvistaminen valtakunnalliseksi tehtäväksi humanistisella alalla
- Hallintokorkeakouluohjelman käynnistäminen yhteiskuntatieteellisellä alalla
- Kauppateieteellisen alan kansainvälistäminen
- Aikuiskoulutusväylän vakiinnuttaminen
- Alueellisen toiminnan vahvistaminen Vaasan korkeakoulukonsortion puitteissa sekä Pohjanmaan maakuntien alueella
- Yliopiston tietojärjestelmien kehittäminen
- Tutkintorakenteen uudistaminen ja opetuksen kehittäminen

3.1. Yliopiston strategia

Vaasan yliopiston missio

Vaasan yliopisto on korkeatasoista tutkimusta ja koulutusta harjoittava kansainvälisesti arvostettu monialainen tiedeyliopisto, joka tarjoaa innovatiivisen oppimisympäristön ja tukee alueensa, erityisesti Pohjanmaan maakuntien menestystä ja hyvinvointia.

Yliopiston toiminnan suunnittelujärjestelmä:

Suunnittelujärjestelmän eri osioiden tilanne tällä hetkellä on seuraava:

Arvojen määrittely sisältyy vuoden 2002 alussa toimintansa aloittaneen hallituksen hallitusohjelmaan. Hallitus kävi marraskuun iltakoulussa asiaa pohjustavan keskustelun. Määrittelytyö käynnistyy vuoden alussa. **Missio** korostaa yliopiston tiedeyliopistoluonnetta ja kansainvälisyyttä. Samalla yliopisto osoittaa kantavansa oman vastuunsa ympäristönsä menestyksestä ja kehittymisestä. Yliopisto toimii alueensa ja kansainvälistymisen välisenä linkkinä.

Visio määrittelee kehittämisen suunnan ja se toimii yliopiston eri yksiköiden suunnitelmien perustana. Yliopiston hallitus on laatinut hallitusohjelman toimintakaudelleen ja on nostanut siinä esille konkreettisia tavoitteita. Visioon pohjautuen on hallitus hyväksynyt **tasapainoisen onnistumisen strategian** (BSC), jossa asetetuille tavoitteille määritellään parhaillaan mittareita. Strategia antoi raamit yksiköiden vuosien 2004-2006 toiminta- ja taloussuunnitelmille ja yliopisto tulee esittämään tämän toiminta- ja taloussuunnitelman sekä opetusministeriölle tehtävän ehdotuksen tulossopimukseksi hallituksen hyväksymään strategiaan perustuen. Tavoitteiden toteutumista arvioiva mittaristo valmistuu kevätkaudella 2003 ja sitä tullaan jatkossa käyttämään yksiköiden tulosneuvotteluissa niiden toimintaa arvioitaessa.

Yliopiston hallitus hyväksyi vuoden 2001 alkupuolella **laatuohjelman**, jossa toimenpiteet laadun varmistamiseksi on vastuutettu yksikkö- ja henkilötasolla. Eri toimintasektoreille on laadittu strategioita sekä yliopiston omasta aloitteesta että opetusministeriön pyytämänä. Keskeisiä **alastrategioita** ovat henkilöstö-, tutkinto-, tietohallinto ja tasa-arvostrategiat. Osa strategioista tulee uusittavaksi lähiaikoina.

Ajankohtaisten asioiden kehittämiseksi laaditaan yksityiskohtaisia toimintaohjelmia, esimerkiksi viestintä- ja kansainvälistymistä koskevat ohjelmat. Yliopisto on parhaillaan uusimassa **voimavarojen** allokointiperiaatteita. Tasapainoisen onnistumisen strategia on nostanut **prosessien** hallinnan ja **osaamisen** kehittämisen keskeisiksi kehittämiskohteiksi. Merkittävä asema yliopiston suunnittelu-järjestelmässä ovat rehtorin ja tiedekuntien sekä muiden yksiköiden väliset tulos- ja palvelusopimukset.

3.2. Yliopiston kehittämissuunta vuoteen 2010

Yliopisto on vuonna 2000 laatinut pitkän tähtäimen kehittämissuunnitelmansa 'Innovaatioiden vuosikymmen – kehittämissuunnitelma vuoteen 2010'. Tähän suunnitelmaan yliopisto sisälsi visioon perustuen seuraavat kehittämissuunnat:

Yliopistoa kehitetään talouteen, hallintoon, kieliin ja kulttuuriin sekä tekniikkaan suuntautuvana yliopistona. Tieteenalarakennetta kehitetään tasapainoisesti ja samalla turvataan koulutuksen ja tutkimuksen korkea kansainvälinen taso. Yliopisto kehittää vahvuusalueitaan sekä tukee tutkimuksen ja koulutuksen huippujen syntymistä.

Yliopisto hallitsee innovaatioketjun perustutkimuksesta koulutuksen kautta soveltamiseen ja kehittämistoimintaan. Yliopiston innovaatiot ovat tuottavia ja kilpailukykyisiä. Innovaatiot välittyvät tutkimustulosten ja opiskelijoiden kautta työelämään.

Kansainvälisen arvostuksen lisääminen kuuluu yliopiston peruspyrkimyksiin. Sen edistämiseksi yliopisto vahvistaa tutkimus- ja koulutusyhteistyötä ulkomaisten yliopistojen kanssa.

Tutkintokoulutus on monitieteistä ja työllistymisen kannalta relevanttia. Koulutuksen rakennetta selkeytetään niin, että sillä edistetään opiskelijan etenemistä.

Yliopiston opetus on korkeatasoista. Yliopisto on tunnettu uuden oppimisteknologian ja oppimisympäristöjen hyödyntäjä ja kehittäjä. Virtuaaliyliopisto tukee työn ohella ja yliopistoverkostoissa tapahtuvaa tutkinto-opiskelua.

Yliopiston tutkimustoiminta on kansainvälistä ja korkeatasoista. Tutkimustoiminta organisoituu monitieteisiksi tutkimusyksiköiksi. Yliopistossa on toimiva tutkijankoulutusjärjestelmä kaikilla koulutusaloilla. Toimiva yhteistyöverkosto on vahvuus ja täydentää yliopiston tieteenalarakennetta.

Päätoimisten opiskelijoiden määrä kasvaa yli 5000 opiskelijaan. Osapäiväisiä täydennys- ja aikuisopiskelijoita on samoin yli 5000. Yliopiston vaikuttavuus yhdessä muiden vaasalaisten yliopisto- ja korkeakouluyksiköiden kanssa on kokoansa laajempi.

Palosaaren tiede- ja innovaatiokampus muodostaa Vaasan monipuolisen osaamiskeskittymän ytimen. Vaasan yliopistolla on myös hyvä maakunnallinen toiminta- ja yhteistyöverkosto.

Yliopisto on Pohjanmaan maakuntien yliopistona aktiivinen toimija alueen opetus- ja tutkimustoiminnan kehittämisessä. Yliopisto tekee aktiivisesti yhteistyötä Vaasanseudun ja Pohjanmaan maakuntien elinkeinoelämän, julkisyhteisöjen ja kulttuurielämän kanssa.

Valtion rahoituksen ohella yliopiston perustehtäviä ja tavoitteiden saavuttamista tukevaa toimintaa rahoitetaan ulkopuolisella koulutus- ja tutkimuspalvelurahoituksella sekä lahjoitusrahoituksella.

Yliopisto kehittää osana normaalia kehittämistoimintaa järjestelmällistä arviointi- ja laatutyötä, jonka perustana ovat yliopiston visio ja sen toteuttamista tukevat strategiat.

3.3. Vaasan yliopiston tulevaisuuden hahmotukseen vaikuttavat keskeisimmät trendit

Vaasan yliopisto osallistui vuonna 2002 neljän muun yliopiston kanssa Turun kauppakorkeakoulun Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen organisoimaan Futures Learning –projektiin. Projektissa perehdyttiin tulevaisuuden tutkimuksen menetelmin organisaation strategian laatimiseen. Vaasan yliopiston johtoryhmän jäsenistä koostuneen projektiryhmän lähtökohtana työssä olivat yliopiston visio ja strategia. Työn tuloksena

muodostui mm. käsitys siitä, mitkä tulevaisuuden trendit ovat Vaasan yliopistolle keskeisesti vaikuttavassa asemassa.

Yliopisto on yhä avoimempi yhteisö toimintaympäristöönsä nähden. Tämä merkitsee sitä, että erilaiset yhteiskunnassa vallitsevat trendit vaikuttavat yliopistoon, ovat ne sitten yliopiston kehityksen kannalta toivottavia tai ei. Yliopistolle on tärkeää tiedostaa nämä trendit, jotta oma strateginen muutosprosessi voisi olla hallittua eikä vain välttämätöntä sopeutumista. Seuraavat yhteiskunnalliset ja teknologiset trendit ja niihin liittyvät muutokset ovat merkittäviä yliopiston tulevaisuuden kannalta:

- yliopistoilta odotetaan palveluita yhteiskunnalle sekä laajalle asiakaskunnalle
- tutkimusongelmat vaativat monen eri tieteenalan asiantuntemusta
- yliopiston odotetaan toimivan sekä paikallisesti että globaalisti
- uudet tavat viestiä ja kommunikoida sekä verbaalisti että teknisesti
- sekä julkisen hallinnon että monikansallisten yritysten sekä eri etnisten yhteisöjen arvot
- uudentyypiset organisaatiorakenteet ja organisaatioiden väliset suhteet
- resurssointi monimuotoistuu; julkisen rahoituksen rinnalle yksityinen ja projektisidonnainen rahoitus

Projektin tuloksena päädyttiin siihen, että keskeisin Vaasan yliopiston tulevaisuuteen vaikuttava trendi on tieteidenvälisyyden korostuminen. Tämän vahvistumiseen liittyvät yhteiskunnan ja sen ongelmien monimutkaistuminen, yliopistoille tunnustetun ns. kolmannen tehtävän vaatimukset, teknologian tarjoamat mahdollisuudet sekä erityisesti ulkopuolisen rahoituksen saatavuuden ehdot.

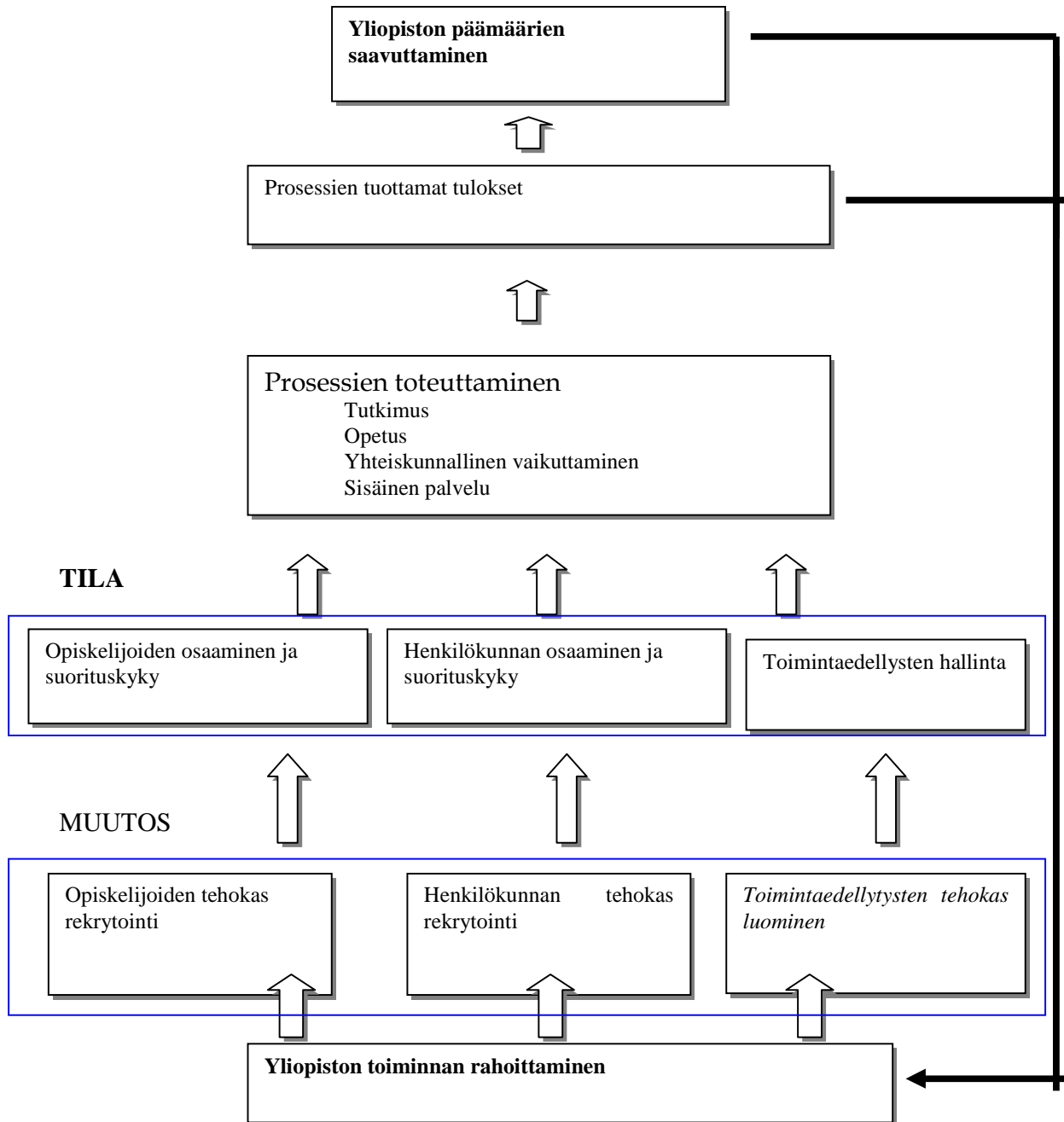
Työryhmä totesi, että mikäli yliopisto aktiivisesti haluaa monitieteisyyden tulevaisuuden vetovoima- ja kilpailutekijäkseen, yliopiston on itse tehtävä muutoksia: hallintorakenteen tulee olla joustava, yhteistyömalleja ympäröivän yhteiskunnan kanssa tulee kehittää ja uuden teknologian mahdollisuudet opetuksessa, tutkimuksessa ja hallinnossa tulee ottaa tavoitteeksi. Näin toimien yliopisto saa partnereita lähiympäristöstä ja kansainvälisesti. Yliopistoon hakeutuu uutta sisäistä toimintakulttuuria ja työelämäsuhteita arvostavaa henkilökuntaa. Yliopistossa on saatavilla vahvaa asiantuntijaerikoistumista, mutta samalla verkostojen osana laaja-alaisuutta. Uudentyyppisten resurssi- ja rahoitusmallien kautta yliopistolla on käytettävissään erityisteknologiaa ja projektisidonnaista erityisrahoitusta. Tutkimusprojektit ovat laaja-alaisia, pitkäkestoisia ja kansainvälisiä. Syntyy helpommin kriittistä massaa ja kumuloituvaa osaamista.

Tiedeyhteisöltä edellytetään tässä kehityksessä suurta mukautuvaisuutta. Yliopiston autonomia joutuu koetukselle, yhä useampi joutuu mukaan projektisidonnaiseen työhön, poikkitieteellisissä tiimeissä oma asiantuntijuus joutuu koetukselle, toiminnan onnistumisessa ollaan riippuvaisia verkoston osaamisesta ja toiminnan arvioinnissa on markkinavetoisuuden leimaa.

Vaasan yliopiston tulee arvioida jatkuvasti toimintastrategioitaan muuttuvassa ympäristössä. Kokonsa perusteella yliopistolla onkin etuna joustavuus eli mahdollisuus tehdä nopeasti merkittäviäkin muutoksia ei vain sopeutuen vaan itse haluten.

3.4. Toiminnan tavoitteet ja toimintasuunnitelma kaudelle 2004-2006

YLIOPISTON STRATEGINEN KARTTA

3.4.1. Yliopiston päämäärien saavuttaminen

Yliopiston päämäärien saavuttamista tarkastellaan tieteellisyyden, kansainvälisyyden, innovatiivisuuden ja vaikuttavuuden näkökulmista.

Tavoitteet

Yliopiston tavoitteena on monitieteellisyyden kehittäminen ja se, että tutkijoilla on tunnustettu asema kotimaisessa ja kansainvälisessä tiedeyhteisössä. Yliopiston tutkimusta edistetään tieteenaloja yhdistävillä hankkeilla. Yliopiston tutkimuksessa pyritään saavuttamaan kansainvälinen arvostus ja koulutuksen tulee olla kansainvälisessä vertailussa laadukasta. Yliopiston kansainvälisten suhteiden tulee edistää opetusta, tutkimusta sekä yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Yliopisto haluaa olla tunnettu innovatiivisista toimintatavoistaan. Vaikuttavuuden näkökulmasta tavoitteena on, että tiedeyhteisön ja yhteiskunnan välinen vuorovaikutus edistää yliopiston tuloksellisuutta ja että yliopisto on kiinnostava opiskelupaikka. Yliopisto on Pohjanmaan maakuntien tieteen ja opetuksen keskus.

Toimenpiteet

- tutkimusrahoitusta suunnataan yliopiston vahvuusalueille; huippuyksiköiden syntymiselle ja kehittymiselle luodaan edellytyksiä
- tutkimusrahoituksen kohdentamisella tuetaan tieteenaloja ylittävien hankkeiden syntymistä; tutkimuksen tukipalvelut edesauttavat EU-tutkimusohjelmärahoitukseen mukaan pääsemistä; määrärahopäätöksissä otetaan huomioon eri tieteenaloja tukevat hankkeet ja hankkeiden innovatiivisuus
- ollaan aktiivisesti mukana Suomen Akatemian ja muun laadulla kilpaillun rahoituksen projekteissa
- kehitetään yliopistoa monialaisena yliopistona ja monipuolistetaan koulutusta mm. filosofian, opettajankoulutuksen, oikeustieteen sekä kulttuurin ja muotoilun opinnoilla; tekniikan alan koulutuksen ja tutkimuksen vakiintumista tuetaan; yhteisten koulutusohjelmien syntymistä tuetaan, mm. multimedia- ja teknisen viestinnän ko
- kansainvälistymisstrategian mukaisesti kehitetään kansainvälistä vaihtoa sopimusten ja vieraskielisten opintokokonaisuuksien avulla; osallistutaan monitieteisiin ja kansainvälisiin tutkimusohjelmiin sekä lisätään kansainvälistä julkaisemista
- tiedeyhteisön opettaja- ja tutkijakunta on mukana yhteiskunnan kanssa tapahtuvan vuorovaikutuksen laajentamiseksi; koulutus- ja tutkimusyhteistyö laajenee ja vahvistuu kaksikielisellä Pohjanmaan alueella

Yliopiston vahvuusalueet

Yliopistoa kehitetään talouteen, hallintoon, kieliin ja kulttuuriin sekä tekniikkaan suuntautuvana yliopistona. Tieteenalarakennetta kehitetään tasapainoisesti ja samalla turvataan koulutuksen ja tutkimuksen korkea kansainvälinen taso.

Yliopiston eri alojen vahvuudet nivoutuvat monikielisen ja kansainvälistyvän yritystoiminnan, julkisen hallinnon ja kulttuurin eri osa-alueille. Yliopistossa vallitsee vahva alueellinen sitoutuneisuus. Yliopisto hallitsee innovaatioketjun perustutkimuksesta koulutuksen kautta soveltamiseen ja kehittämistoimintaan.

Humanistinen ala

Humanistinen ala on profiloitunut kieliin, kulttuuriin ja viestintään. Alan painopisteitä ovat ammattikielet, monikielisyys ja kielikylpy, kulttuurien välinen viestintä sekä multimedia- ja tietoverkkopainotteinen viestintä.

Humanistinen tiedekunta vastaa kielikylvyn ja monikielisyyden tutkimuksesta Suomessa. Se vastaa myös kielikylpyopettajien koulutuksesta yhdessä Oulun yliopiston Kajaanin opettajankoulutusyksikön kanssa. Suunnitelmaan sisältyy esitys kielikylpytoiminnan tunnustamiseksi valtakunnalliseksi tehtäväksi, jolloin toiminnan rahoitus ohjautuu erillisrahoituksena.

Kauppätieteellinen ala

Kauppätieteellinen ala toteuttaa yliopiston vision mukaista tehtävää harjoittamalla korkeatasoista kauppaa- ja taloustieteellistä tutkimusta ja antamalla tutkimukseen perustuvaa ylintä akateemista opetusta. Alan opetus tähtää siihen, että tutkinnon suorittaneet tunnetaan vahvasta tiedeyliopistokoulutuksestaan ja hyvistä kansainvälisistä valmiuksistaan.

Teknillinen ala

Teknillisen alan tehtävänä on luoda yliopistolle omaa valtakunnallisesti näkyvää profiilia ja aikaansaada alueellista, Pohjanmaan maakuntien elinkeinorakenteesta johdettua ja sitä tukevaa vaikuttavuutta tarjoamalla vahvaa, kansainväliset laatuvaatimukset täyttävää teknillistä koulutusta ja opetusta. Teknillinen ala profiloituu tietotekniikan ja sekä sähkö- ja energiatekniikan tutkimukseen ja opetukseen.

Yhteiskuntatieteellinen ala

Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta tuottaa korkealaatuista akateemista tutkimusta ja siihen perustuvaa opetusta yhteiskuntatieteellisellä koulutusalaalla vahvuutena vertaileva hallinnon opetus ja tutkimus. Ala tunnetaan erikoistuneeseen osaamiseen perustuvasta kansainvälisiä vertailuja korostavasta tutkimusotteestaan, innovatiivisista ja opiskelijalähtöisistä oppimismenetelmistään, vahvasta alueellisesta vaikuttavuudestaan sekä akateemisesta yhteisöllisyydestään.

Tutkimus- ja koulutustoiminnan kehittäminen

Vuonna 2002 käynnistyivät yliopistossa suunnittelua, arviointia ja kehittämistä tukevat tutkimus- ja koulutustoimikunnat. Toimikuntien työn taustalla on hallituksen toimintakaudelleen hyväksymä hallitusohjelma.

Tutkimustoiminnan kehittäminen

Tutkimustoimikunnan ensimmäisiä tehtäviä toiminnassaan ovat olleet tutkimuseettisten ohjeiden valmistelu ja ohjeiden vieminen käytäntöön sekä tutkijakoulutusta tukevan yliopiston oman tohtori-foorumin käynnistäminen ja toimintamuotojen luominen. Tohtori-foorumin toiminta käynnistyy vuoden 2003 aikana.

Tohtorikoulutuksen monipuolistamiseen ja laajentamiseen liittyvinä **kehittämishankkeina yliopisto esittää 1) tekniikan alan jatko-koulutuksen ja tutkimuksen kehittämishanketta sekä 2) kauppatieteelliselle alalle työelämän tohtoriohjelmaa henkilöstöjohtamisen ja johtamisen ammattilaisille.** Hanke-esitykset ovat suunnitelman liitteenä.

Toimintasuunnitelmansa mukaisesti tutkimustoimikunta tulee suunnittelukauden aikana valmistelemaan yliopiston huippuyksikköpolitiikan, tutkimusohjelmanpolitiikan ja palvelututkimuksen politiikan. Tutkimustoiminnan rahoituksen monipuolistumista ja laajentumista tuetaan olemalla aktiivisesti mukana eri rahoituskanavien tutkimusohjelmissa. Tutkimustoiminnalle luodaan riittävät tukipalvelut.

Vaasan yliopistossa tehdystä tutkimuksesta tiedotetaan aktiivisesti niin yliopiston sisällä kuin yliopiston toimintaympäristössä.

Koulutustoiminnan kehittäminen

Koulutustoimikunnan tehtävänä on tutkintojen, opetuksen ja opinto-ohjauksen kehittäminen sekä näihin liittyvien selvitysten valmistelu. Toimikunnalle kuuluu myös virtuaaliyliopiston strateginen kehittäminen ja hallituksen tai rehtorin sille erikseen antamat tehtävät.

Koulutustoimikunta on kuluneen vuoden aikana käsitellyt mm. tutkintorakenteen muutosta, organisoinut tieto- ja viestintätekniikan strategian valmistelun, kartoittanut opinnäytetöiden ohjausta ja arviointia, tutustunut avoimen yliopiston arviointiin ja keskustellut opintojen ohjauksen kehittämisestä. Toimikunta on ollut myös asiantuntijaryhmänä valmistelemassa yliopiston kannanottoja kaksiportaisen tutkintorakenteen, virtuaaliyliopiston ja JOO-opiskelun valtakunnallisiin linjauksiin ja strategioihin. Toimikunnan tehtäväksi on annettu 2003 aloitettavan kaksiportaisen tutkintorakenteen käyttöönottoprojektin ohjausryhmänä. Toimikunta valmistele vuoden 2002 koulutustoiminnasta kertomuksen vuosittaiseen toimintakertomukseen.

Kaksiportaiseen tutkintorakenteeseen siirtymisen tukemiseksi toimikunta on käynnistänyt WWW-Waasa –nimisen **tutkintorakenneprojektin, jonka jatkamista esitetään osana usean yliopiston yhteistä tutkintorakenneprojektia WWW - WalmiiksiWiidessäWuodessa. Projektin koordinoijayliopistoina toimivat Oulun ja Kuopion yliopistot. Vaasan osaprojektin kuvaus ja hanke-esitys kaudelle 2004-2006 sisältyy toiminta- ja taloussuunnitelmaan.**

Lisäksi yliopisto on mukana opintojen kehittämiseen liittyvässä viiden yliopistojen yhteishankkeessa (Verkosto-Vatti-hanke), jossa tavoitteena on madaltaa uusien

opiskelijoiden opintojen aloituskynnystä akateemisiin ja tietoverkkopohjaisiin opintoihin. Hankkeen koordinaattori on Oulun Yliopisto.

Virtuaaliyliopistotoiminnan kehittämisessä yliopiston tavoitteena on laajentaa opetustarjontaa, monimuotoistaa ja joustavoittaa opetusta ja opiskelua sekä edistää opintojen ja tutkintojen kansainvälisyyttä. Virtuaaliopetuksen kehittämisellä tuetaan myös yliopiston alueellista toimintaa luomalla joustavia mahdollisuuksia suorittaa sekä tutkintoihin kuuluvia että avoimen yliopiston opintoja Pohjanmaan maakunnissa.

Yliopiston tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön strategian toimenpideohjelman tavoitteena on yhdessä yliopiston tietohallintostrategian ja tutkintojen kehittämisstrategian kanssa tukea tutkintojen, opetuksen ja opiskelun sekä näiden tukitoimintojen kehittämistä tieto- ja viestintätekniiikkaa hyödyntämällä. Suunnitelman liitteenä on raportti virtuaaliyliopistotoiminnasta. **Yliopisto esittää, että virtuaaliyliopistotoimintaa ja siihen liittyvää oppimiskeskustoimintaa rahoitetaan edelleen sopimuskaudella 2004-2006.** Hanke-esitykset ovat liitteenä luvussa 5.

Kansainvälistyminen

Kansainvälistymisen tavoitteena on tuoda koulutukseen ja tutkimukseen uusia näkökulmia ja vuorovaikutusta ja siten tukea korkealaatuisen koulutuksen ja tutkimuksen kehittämistä sekä parantaa opiskelijoiden valmiuksia tulevaisuuden työtehtävissä.

Yliopiston kansainvälistymisstrategia on hyväksytty vuonna 1999 ja se palvelee osaltaan Vaasan yliopiston vision toteuttamista. Vision mukaan Vaasan yliopisto on kansainväliset vaatimukset täyttävä tiedeyliopisto, jossa tutkintonsa suorittaneet tunnetaan vahvasta tiedeyliopistokoulutuksestaan ja hyvistä kansainvälisistä valmiuksistaan.

Yliopisto pyrkii tutkimuksessa kansainvälisesti korkeaan tasoon kaikilla yliopistossa edustettuina olevilla tieteenaloilla. Tieteellistä lisäarvoa tavoitellaan monitieteisistä, kansainvälisesti suuntautuneista tutkimusohjelmista.

Yliopiston kansainvälinen opiskelijavaihto on kehittynyt viime vuosina positiivisesti. **Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrän kasvattamiseksi yliopisto on monipuolistanut vieraskielisen opetuksen tarjontaa. Suunnitelmassa on esitetty ulkomaalaisille ja vieraskielisille suunnattujen maisteriohjelmien kehittämistä seuraavasti:**

- 1) kauppa-tieteelliselle alalle kansainvälisen yritystoiminnan ib –maisteriohjelmahanke;
- 2) poikkitieteellisinä hankkeina financial engineering –maisteriohjelmahanke ja
- 3) kansainvälinen TOM –maisteriohjelmahanke tuotantotalouden alalla.

Hankkeiden tarkemmat suunnitelmat ovat liitteenä luvussa 5.

Henkilöstön kansainvälistymistä pyritään strategian mukaisesti edistämään lisäämällä vieraiden kielten ja kulttuurien tuntemusta sekä ammatillista osaamista. Henkilöstöä

kannustetaan osallistumaan kansainvälisten järjestöjen ja ohjelmien kautta ulkomaiseen vaihtoon ja koulutustoimintaan.

Toiminnan monipuolistaminen ja laajentaminen

Yliopistoa kehitetään monialaisena yliopistona ja koulutusta monipuolistetaan mm. filosofian, opettajankoulutuksen, oikeustieteen sekä kulttuurin ja muotoilun opinnoilla sekä yhteiskuntatieteellisen alan profiloitumistavoitteisiin liittyvillä maisteriohjelmilla. Tekniikan alan koulutuksen ja tutkimuksen vakiintumista tuetaan ja poikkitieteellisten koulutusohjelmien syntymistä tuetaan.

Koulutusrakenteita ja –sisältöjä monipuolistetaan ja vahvistetaan Bolognan mallin mukaisesti. Yliopiston eri alojen tutkintorakennekehittämissä on käynnistynyt. Vaasan korkeakoulukonsortion puitteissa selvitetään mahdollisuuksia rakentaa väylää ammattikorkeakouluopinnoista yliopisto-opintoihin. Oppimiskeskus, vaasalainen virtuaaliyliopiston kehittämiskeskus, tarjoaa ja kehittää uudenlaisia opiskelu- ja opetustapoja yhä enemmän monimuotoistuvalla opiskelija-ainekselle.

Yliopiston tekniikan alan koulutus ja tutkimus vakinaistuu suunnittelukaudella tutkinnonanto-oikeuden myötä. Toiminnan rahoitus ei vielä suunnittelukaudella ole täysimittaista yliopistolaitoksen rahoituksessa sovellettavan laskentamallin takia, sillä di-tutkintojen toteuma kohdistuu ko. aikana Teknilliselle korkeakoululle. Vaasan yliopistolle huomioon otavat tutkinnot vaikuttavat vasta vuoden 2006 budjetissa, jolloin vuonna 2004 valmistuneet (ensimmäiset mahdolliset omat di-tutkinnot) otetaan huomioon. Toiminnan rahoituksen turvaaminen tulee sopimuskaudella turvata muilla järjestelyillä. **Yliopisto esittää, että tietoteollisuusohjelmassa hyvin toteutunutta muuntokoulutusta voidaan jatkaa vielä kaudella 2004-2006. Tähän liittyvä hanke on esitetty luvussa 5. Toisena kehittämishankkeena yliopisto esittää tietotekniikan laboratorioden palvelukyvyyn kehittämiseen liittyvää hanketta.**

Poikkitieteellisenä koulutushankkeena tekniikan ja viestintätieteiden (humanistinen ala) kesken yliopisto esittää vakiinnutettavaksi nyt tilapäisrahoituksella perustetun **Multimedia- ja teknisen viestinnän koulutusohjelma –hankkeen. Koulutusohjelma yhdistää humanistisen ja tietoteknisen tutkimuksen ja opetuksen.** Hanke-esitys on liitteenä.

Vaasan yliopisto esittää yhteiskuntatieteellisen alan monipuolistamista perustamalla **hallintokorkeakoulu-maisteriohjelman. Ohjelma yhdistää alalla kehitettävät maisteriohjelmat ongelmalähtöisiksi ja monitieteisiksi koulutusohjelmiksi Vaasan yliopiston ja yhteiskuntatieteellisen alan profiloitumistavoitteiden mukaisesti.** Hankkeen tarkempi suunnitelma on liitteenä.

Yliopisto on tarjonnut opiskelijoilleen aineenopettajan tutkintoon liittyviä opintoja sivuaineopintoihin varatun erillisrahoituksen puitteissa yhteistyöyliopistoissa. Koulutus

on kysyttyä erityisesti humanistisessa tiedekunnassa. Yliopisto tulee selvittämään koulutuksen tarvetta ja toteutusmuotoa suunnittelukauden aikana.

Yliopisto on pääasiassa ulkopuolisen rahoituksen turvin käynnistänyt toisaalta filosofian sekä toisaalta kulttuurin ja muotoilun opintoihin liittyvät kurssit. Näiden opintojen ja alojen kehittämistä jatketaan suunnittelukaudella.

Oikeustieteellisen koulutuksen tulevaisuutta Vaasassa on selvitetty työryhmätyönä ja muistiossa on esitetty ratkaisuvaihtoehtoja koulutuksen jatkamisen turvaamiseksi. Vaasan yliopisto haluaa olla etsimässä ratkaisua, jolla oikeustieteellisen koulutuksen asemaa Vaasassa ja koko Länsi-Suomessa lujitetaan. Tuomarikoulutuksen kehittämisessä Vaasan yliopisto on ilmaissut kantanaan olla valmis osallistumaan tuomarikoulutuksen teoriajaksojen tuottamiseen. **Oikeustieteellisen alan opetustarjontaan liittyvä kehittämishanke-esitys on suunnitelman liitteenä.**

Yliopiston alueellinen toiminta

Vision mukaisesti yliopisto on Pohjanmaan maakuntien yliopistona aktiivinen toimija alueen opetus- ja tutkimustoiminnan kehittämisessä. Yliopisto tekee aktiivisesti yhteistyötä Vaasanseudun ja Pohjanmaan maakuntien elinkeinoelämän, julkisyhteisöjen ja kulttuurielämän kanssa.

Vaasan yliopiston näkökulmasta yhteiskunnallisen palvelutehtävän hoitaminen on suunniteltu seuraavasti:

- Vaasan korkeakoulukonsortion jäsenkorkeakoulujen kanssa tapahtuva yhteistoiminta ja siihen liittyvä alueellinen yhteistoiminta; yhteistoiminnalla haetaan laajempaa korkeakoulujen vaikuttavuutta myös yhteiskunnallisen tehtävän näkökulmasta
- Vaasan yliopiston Seinäjoella tapahtuva toiminta käsittää yliopiston palvelututkimusyksikön toiminnan sekä eri yliopistojen ja Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistyksen kanssa yhteistyössä toteutettujen EPANET-tutkimusprofessoritoiminnan; Seinäjoelta toiminta on laajentunut koko Etelä-Pohjanmaan alueelle, Suupohjan alueelle ja Kauhajoelle
- Vaasan yliopiston Kokkolassa tapahtuva toiminta, josta osa tapahtuu toisaalta Jyväskylän ja Vaasan yliopistojen tekemän yhteistyösopimuksen ja osa Jyväskylän, Oulun ja Vaasan yliopistojen kesken tekemän yhteistyösopimuksen puitteissa; Kokkolassa tapahtuva toiminta suuntautuu koko Keski-Pohjanmaan alueelle
- Vaasan yliopiston yksin harjoittama aluetoiminta kolmen Pohjanmaan alueella; tämä toiminta perustuu yliopiston erityisosaamisalueisiin
- Vaasan korkeakoulukonsortion puitteissa yliopisto toimii myös Suomen ruotsinkielisillä kielialueilla
- Vaasan yliopiston valtakunnallinen vastuu monikielisyiden koulutuksessa ja tutkimuksessa

Yliopistolla on toimivaa yhteistyötä alueella olevien yliopisto- ja ammattikorkeakouluyksiköiden kanssa. Konkreettisia yhteistyömuotoja ovat tekniikan alan laboratorioden kehittäminen yhdessä ammattikorkeakoulujen kanssa sekä tiedekirjasto Tritonian ja Oppimiskeskuksen toimintamallit, joissa yhteistyökumppaneina

ovat Svenska handelshögskolan i Vasa ja Åbo Akademi i Vasa. **Yliopisto on yhteistyössä Svenska handelshögskolanin i Vasa kanssa käynnistämässä yhteistä täydennyskoulutustoimintaa. Toiminnan kehittämistä on hankekuvaus ja esitys liitteenä.**

Vaasan korkeakoulukonsortiossa on mukana seitsemän yliopisto- ja korkeakouluyksikköä. **Korkeakoulukonsortio on toimittanut opetusministeriön käyttöön strategiansa. Konsortion toiminnan ja yhteistyön kehittämiseksi suunnitelman liitteenä on hanke-esitys suunnittelu- ja valmistelutyön jatkamiseksi.**

Vaasan yliopiston **Seinäjoen yksikköä kehitetään Small Business Centeriksi**, jonka osaaminen painottuu käyttäjälähtöiseen informaatioteknologian kehittämiseen, pk-yritysten markkinoinnin kehittämiseen sekä alueellisen toimintaympäristön kehitystyöhön. Tärkeimmät toimintaa tukevat organisaatiot ovat Vaasan yliopiston ainelaitokset, **EPANET-professuurit** sekä muut Seinäjoella toimivat korkeakouluyksiköt. Etelä-Pohjanmaan korkeakouluverkosto on toimittanut laatimansa aluestrategian opetusministeriön käyttöön. Vaasan yliopisto edistää strategiassa esitetyjä toimenpiteitä, kuten tutkimustoiminnan kehittämistä, maisteriohjelmatoimintaa sekä yhteistyöverkoston kehittämistä.

Kokkolassa on aloitettu Vaasan yliopiston omana avoimena yliopisto-opetuksena väylään johtava kauppatieteen koulutus. Vastavuoroisesti Chydenius-Instituutti järjestää samalla mallilla Vaasassa opettajien pedagogisia opintoja. Vaasan yliopistossa on suunniteltu myös Kokkolassa toteutettavaa kulttuurin ja muotoilun maisteriohjelman toteuttamista.

Vaasan yliopisto järjestää Kauhajoella yhteistyössä alueen oppilaitosten ja yritysten kanssa tutkintotavoitteista koulutusta. Tarkoituksena on luoda avoimen yliopiston väylä ja MBA-ohjelma. EPANET-professoreihin kuuluvan tuotantotalouden, erityisalana logistisen järjestelmät, professorin toiminta-alue Seinäjoen lisäksi on Kauhajoki.

Alueellisen toiminnan ohella **kielikylpytoiminnasta on kehittynyt yliopistolle valtakunnallinen tehtävä.** Kielikylpy- ja monikielisyyskeskus on kansainväliseen yhteistyöhön perustuva pitkälle kehittynyt tutkimus- ja koulutustuote, jota hyödynnetään laajasti maassamme. Sen merkitys on tunnustettu, eikä sen kehittämistä voida pitää enää yksinomaan Vaasan yliopiston tehtävänä. Suomalaiset koulut odottavat sekä suoraan kielikylpyopettajia että metodin omaksumista opettajien käyttöön. **Suomessa ei ole toista yliopistoa, jossa vastaavaa, vahvasti tutkimukseen perustuvaa käytännön koulutyöhön johtavaa koulutusta voitaisiin kehittää.** Kielikylpytutkimus ja -opetus on osa monikielisen, -kulttuurisen ja -arvoisen Euroopan luomista, jonka toiminnan säilymisestä ja kehittämistä tulisi olla **vastuuta myös kansallisella tasolla.** Toiminnan tunnustaminen valtakunnalliseksi tehtäväksi on esitetty luvussa 4.

3.4.2. Prosessien tuottamat tulokset

Prosessien tuottamia tuloksia tarkastellaan tuotoksen määrän ja laadun näkökulmista.

Tavoitteet

Yliopiston tavoitteena on, että sovitut tavoitteet saavutetaan ja että korkeatasoisten julkaisujen määrä kaikilla tieteenaloilla on kilpailukykyinen. Sisäisten palveluiden määrän ja laadun tulee tukea yliopiston perustehtävien toteuttamista. Tuotoksen laadun näkökulmasta tavoitteena on, että tutkintonsa suorittaneet sijoittuvat hyvin työelämään ja heillä on hyvät valmiudet jatko-opintoihin. Yliopisto pyrkii siihen, että sen tulokset kestävät vertailun vastaavien yliopistojen tulosten kanssa.

Toimenpiteet

- opetusministeriön kanssa sekä yliopiston sisäisissä tulosneuvotteluissa sovitut määrälliset ja laadulliset tavoitteet
- hallituksen päättämät määrälliset tavoitteet
- valtakunnallisiin tutkijankoulutusohjelmiin osallistuminen
- muut määrälliset tavoitteet mukaan lukien erilliset yksiköt; mm. sijoittuminen työelämään, täydennyskoulutuksen laajuus
- suunnitelmakauden lopulla uudistetaan vaikuttavuuskysely ja analysoidaan sen tulokset

Määrälliset tavoitteet:

Vaasan yliopiston hallitus on kokouksessaan 6.10.2002 päättänyt esittää Opetusministeriölle seuraavat määrälliset tavoitteet kaudelle 2004-2006:

- maisteritutkintotavoitteet yhteensä 440 tutkintoa jakaantuen seuraavasti: humanistinen ala 80, kauppatieteellinen ala 260, teknillistieteellinen ala 60 ja yhteiskuntatieteellinen ala 40 tutkintoa
- tohtoritutkintotavoitteet yhteensä 21 tutkintoa jakaantuen seuraavasti: humanistinen ala 5, kauppatieteellinen ala 11, teknillistieteellinen ala 3 ja yhteiskuntatieteellinen ala 2 tutkintoa
- uusien opiskelijoiden tavoite 750 opiskelijaa
- avoimen yliopiston kokovuotiset laskennalliset opiskelijapaikat 650
- avoimen yliopisto-opetuksen kautta hyväksytyt 40 opiskelijaa
- kansainväliseen opiskelijavaihtoon osallistuvien perusopiskelijoiden määrä 160 opiskelijaa

Tutkijankoulutus

Yliopiston kaikilla koulutusaloilla on toimiva tutkijakoulutusjärjestelmä. Yliopisto on mukana valtakunnallisissa tutkijakouluissa. Yliopisto voi myös ottaa koordinoitavastuun tutkijakoulussa. Yliopiston oma tohtorifoorum-toiminta tukee jatkokoulutuksessa olevia opiskelijoita.

Yliopiston sisäiset tulos- ja palvelusopimukset

Yliopiston johto käy vuosittain syksyllä tulosneuvottelut tiedekuntien ja erillislaitosten sekä hallintopalveluiden kanssa. Neuvotteluissa sovitaan tehtävät, tavoitteet ja rahoitus. Lisäksi toiminnan kehittämiseen ja seurantaan liittyen yliopiston johto käy keväisin erilliset ns. palauteneuvottelut yksiköittäin.

Yliopiston vaikuttavuus

Yliopisto kehittää osana normaalia kehittämistoimintaa järjestelmällistä arviointi- ja laatutyötä, jonka perustana ovat yliopiston visio ja sen toteuttamista tukevat strategiat. Vaikuttavuuskysely toteutetaan suunnittelukaudella ja analysoinnin tulokset otetaan huomioon toiminnan kehittämisessä.

3.4.3. Prosessien toteuttaminen

Prosessien tuottamia tuloksia tarkastellaan sekä määrän että laadun näkökulmista.

Tavoitteet

Yliopiston tavoitteet prosessien laadun suhteen toteutuvat silloin, kun yliopiston kaikilla yksiköillä on toimivat kansainväliset yhteydet, yliopiston tutkijakoulutus on hyvin organisoitu ja koulutusohjelmat ovat korkeatasoisia, relevantteja ja hyvin resursoitu. Yliopistolla tulee olla päämäärien toteutumista edesauttava opintojen ohjausjärjestelmä ja prosessit tulee tukea innovaatioiden syntymistä. Tavoitteisiin pyritään määrittelemällä yliopiston sisäiset prosessit ja niiden omistajuus. Verkosto- ja sidosryhmäyhteistyön tulee edistää yliopiston tavoitteita. Toimiva ja ajantasainen laadunvarmistusjärjestelmä tukee niin yliopiston kuin yksittäisen yksikönkin tavoitteiden saavuttamista. Prosessien tehokkuuteen pyritään tuntemalla niiden kustannusrakenne ja toteuttamalla prosessit kustannustehokkaasti. Prosessien tehokkuuden osoituksena on tutkintojen suorittaminen tavoiteajassa.

Toimenpiteet

- suunnitelmakaudella määritellään yliopiston prosessit; arvioidaan laatuohjelman toteutuminen ja täydennetään sitä prosessien määrittelyillä
- selvitetään mahdollisuudet tarkastella tutkintojen tuottamista matriisirakenteen pohjalta koulutusohjelmavastuiden kautta poikkitieteellisyuden parantamiseksi
- tutkimustoimikunnan työ ja tohtori-foorumin perustaminen tukevat jatkokoulutusprosessia
- kaksiportaisen perustutkintorakenteen toimeenpanoa varten käynnistetään projekti, jolla tuetaan tutkintojen tavoitteiden ja ydinsisältöjen määrittelyä ja poikkitieteellisten ohjelmien syntymistä
- luodaan kansainvälisyyttä edistäviä opetussisältöjä ja tutkintorakenteen kehittämisessä otetaan huomioon kansainvälinen opiskelijaliikkuvuus (vieraskieliset maisteriohjelmat, Curriculum Development- ja Joint Degree – yhteistyö)

- henkilökunnan kansainvälistymisprosessit kansainvälistysstrategian mukaisesti
- tekniikan alan koulutuksen vakiinnuttaminen
- opintojen ohjausprosessien kehittäminen; siihen liittyviin valtakunnallisiin hankkeisiin osallistuminen
- kehitetään uusia opetusmenetelmänovaatioita aikaisempien simulointien ja verkko-oppimisen rinnalle
- aikuiskoulutusprosessit; Levón-instituutin toimintaa aikuiskoulutushankkeissa laajennetaan mm. yhteistyöllä Svenska handelshögskolanin Vaasan yksikön kanssa
- aluetoimintaan liittyvät prosessit ja Vaasan korkeakoulukonsortion työ
- arvioidaan yliopiston partnerisuhteet ja kehitetään verkostoyhteistyötä; virtuaaliyliopistotoiminnan kehittäminen
- toteutetaan vaikuttavuusstrategiaan sisältyvät prosessiluonteiset toimenpiteet

Yliopiston strategiatyö on nostanut selvästi esiin sen, että yliopistotyyppisessä hajanaisessa organisaatiossa toimintaprosessit tulee ottaa nykyistä tehokkaammin haltuun. Tämä merkitsee esimerkiksi tutkintojen suorittamisessa nykyistä syvempää opiskeluprosessin tarkastelua opetusprosessin asemesta. Tähän kokonaisuuteen liittyy opintojen ohjauksen problematiikka. Tukipalveluissa joudutaan taas arvioimaan uudelleen hajautettujen prosessien, esimerkiksi talous- ja henkilöstöasioihin liittyvien prosessien toimivuus.

Strategiatyön yhteydessä on niin ikään todettu, että prosessien omistajuus ei yliopistotyyppisessä organisaatiossa ole aina selvä, tämä koskee niin pääprosesseja opetusta ja tutkimusta kuin tukiprosessejakin. Esillä on ollut esimerkiksi tarve määrittellä tutkintojen tuottamista matriisirakenteena ja koulutusohjelmavastuiden määrittelyä. Tämänkaltaisessa tarkastelussa yksittäisen oppiaineen näkökulmasta lähtevän tarkastelun asemesta päästään nykyistä paremmin käsiksi myös poikkitieteellisyyttä koskeviin kysymyksiin.

Tutkimustoimikunta on ottanut erääksi tavoitteekseen yliopiston tohtorifoorumin perustamisen. Sen avulla pyritään tukemaan laitosten vastuulla olevaa jatkokoulutusta. Kehittämisen pohjaksi on tehty laaja ohjaavien professoreiden ja jatkokoulutukseen osallistuvien näkemyksiä koskeva selvitys.

3.4.4. Yliopiston osaaminen ja suorituskyky

Opiskelijoiden osaaminen ja suorituskyky

Opiskelijoiden osaamisen ja suorituskyvyn kriittisiä tekijöitä ovat motivaatio, kyvykkyys ja elämäntilanne.

Opiskelijoiden hyvän motivaation saavuttamiseksi tavoitteena on, että jokaisella opiskelijalla on henkilökohtainen opintosuunnitelma. Tavoitteena on, että opiskelija

hallitsee relevantit oppimismenetelmät ja on itsenäinen oppija. Elämäntilanteen näkökulmasta tavoitellaan opiskelijoiden hyvää sitoutumista yliopistoon.

Toimenpiteet

- henkilökohtaisten opintosuunnitelmien kehittämisessä hyödynnetään yliopistoverkostoissa tehtävää yhteistyötä ja Suomen virtuaaliyliopistossa kehitettäviä ohjauksen (verkko)työvälineitä
- alkuohjauksen ja tuutoroinnin jälkeistä opinto-ohjausta laajennetaan opettajatuutorointiin
- esim. KEHRÄ-projektissa luodaan opiskelijan tuki- ja neuvontaverkosto, joka pyrkii edistämään opiskelijan kokonaishyvinvointia
- otetaan käyttöön opiskelijälähtöisiä opetus- ja opiskelumuotoja ja kehitetään oppimiskeskuksen toimintaa yliopiston strategioiden mukaisesti (opetuksen laatuohjelma, perustutkintojen kehittämisstrategia, tieto- ja viestintäteknikan opetuskäytön strategia)
- tuetaan kansainvälistä opiskelijavaihtoa ja harjoittelua
- kannustetaan opiskelijoiden osallistumista yliopiston kehittämiseen ja tehostetaan opiskelijapalautteen hyödyntämistä opetuksen kehittämisessä

Henkilökunnan osaaminen ja suorituskyky

Henkilökunnan osaamisen ja suorituskyvyn kriittisiä tekijöitä ovat motivaatio, pätevyys, oppiminen/kehittyminen, innovatiivisuus ja elämäntilanne.

Henkilökunnan motivoimiseksi tavoitteena on henkilökunnan ja johtajien toimiva vuorovaikutus. Yliopiston tulee olla kaikkien henkilöstöryhmien ja opiskelijoiden tasa-arvoinen yhteisö. Yliopiston tavoitteena on saada pätevää henkilökuntaa, jonka koulutustaso on korkea ja tehtäviin soveltuva. Henkilökunnan portfoliomenettelyä hyödynnetään rekrytoinnissa ja osaaminen otetaan huomioon työtehtävistä sovittaessa. Yliopisto pyrkii siihen, että kehittyminen ja oppiminen ilmenevät innovaatioina henkilökunnan työssä. Tavoitteena on, että henkilökunta viihtyy ja voi hyvin.

Toimenpiteet

- työhyvinvointiin liittyvät toimenpiteet vakiinnutetaan osaksi johtamista ja työn organisointia
- suunnitelmakautena tehdään osaamiskartoitus ja suunnitelma osaamisen kehittämiseksi, ml. eläkkeelle siirtyvien osaamisen siirto
- yliopiston kehittäminen työyhteisönä ja henkilökunnan hyvinvoinnin kehittäminen; hyvinvointisuunnitelma; Kaiku-hanke tukee suunnitelmallisesti työhyvinvointiin liittyvien arvojen, asenteiden sekä toimintojen sisäistämistä
- henkilöstöstrategian toimenpiteet; virkarakenteen kehittäminen ja palkkauudistus
- henkilöstön kehittäminen; koulutus, työkierto, osaamisportfoliot jne.
- kansainvälisen toimintaympäristön vaatimat edellytykset koko henkilökunnalta
- tasa-arvotyötä edistetään ao. toimikunnan johdolla

- kehityskeskustelujen käyttöönottoa vahvistetaan
- palkkauudistustyön käynnistäminen ja kokonaistyöaikasunnitelmien hyödyntäminen

Toimintaedellytysten hallinta

Toimintaedellytysten hallintaa tarkastellaan tarkoituksenmukaisuuden ja käyttöasteen näkökulmista.

Tavoitteena on, että yliopistolla on hyvä opetusta ja tutkimusta edistävä teknologia ja tietovaranto ja että tietohallinto tukee yliopiston toimintoja. Toimintaedellytyksistä vastaavan palveluorganisaation tulee olla toimiva ja henkilökunnan osaamisen korkeatasoista. Yliopisto pyrkii siihen, että sen tiloihin on ”kynnyksetön” pääsy. Ongelmat hoidetaan välittömästi. Tavoitteena on, että tilat ja laitteet ovat tarkoituksenmukaiset ja niiden käyttöaste on korkea.

Toimenpiteet

- kirjaston ja atk-keskuksen toiminnan kehittäminen; tietohallinnon kehittämisohjelman uudistaminen
- tekniikan koulutuksen vakiintumiseen liittyen tekniikan alan laboratorioiden kehittäminen
- oppimiskeskuksen toiminnan kehittäminen
- tutkimuksen tukipalvelujen kehittäminen; tutkimusasiamiestoiminnan vakiinnuttaminen
- sopimuksia ja normeja pidetään ajan tasalla perustoimintojen tukemiseksi
- tietotekninen infrastruktuuri
- yliopiston tietojärjestelmien kehittäminen ja ylläpito: tutkimustietokanta, opintojärjestelmät, henkilöstö- ja talousjärjestelmät
- opiskelijoiden, erityisesti kansainvälisten opiskelijoiden tukipalvelujen, kehittäminen

3.4.5. Toimintaedellytysten varmistaminen

Opiskelijoiden tehokas rekrytointi

Opiskelijoiden tehokasta rekrytointia tarkastellaan panostuksen, hakijoiden ja valinnan näkökulmista.

Tavoitteena on, että yliopiston näkyvyys niin lähimarkkinoilla kuin kauempanakin kasvaa nykyisestään. Hakijoiden määrässä ja tasossa tavoitellaan kilpailukykyisyyttä kaikilla aloilla. Yliopiston tulee olla kansainvälisesti kiinnostava. Kustannusten tulee olla kohtuulliset suhteessa valittavien määrään. Tavoitteena on selkeä, oikeudenmukainen ja tasa-arvoinen rekrytointipolitiikka.

Toimenpiteet

- jatketaan imagotyötä konsortion yhteistyönä ja tehostetaan markkinointia kaupungin ja teollisuuden yhteistyönä
- valintaprosesseja arvioidaan ja kehitetään; käytetään suoravalintaa; tekniikan alalla liitytään mukaan valtakunnalliseen valintayhteistyöhön
- valinta eri kategorioista; avoin väylä, maisteriohjelmat, muutokoulutus
- kehitetään yhteistyötä ammattikorkeakoulujen kanssa

Henkilökunnan tehokas rekrytointi

Henkilökunnan tehokasta rekrytointia tarkastellaan panostuksen, hakijoiden ja valinnan näkökulmista.

Yliopiston rekrytointi on aktiivista, tehokasta ja tasa-arvoista. Tavoitteena on, että yliopiston henkilöstöpolitiikka tukee asiantuntevan ja yliopiston päämääriin pyrkivän henkilökunnan rekrytoimista.

Toimenpiteet

- henkilöstöstrategian mukaiset toimenpiteet
- virantäyttöselosteen ja -suunnitelman kehittäminen ja sen käyttö kaikkien virkojen täytössä
- erityisalueena uuden teknillisten tiedekunnan henkilöstön rekrytointi
- ikääntymisen aiheuttamat toimenpiteet rekrytoinnissa

Toimintaedellytysten tehokas luominen

Toimintaedellytysten tehokasta luomista tarkastellaan rakenteen ja kokonaistaloudellisuuden näkökulmista.

Toimintaedellytysten rakenteen kehittämisessä otetaan huomioon yliopiston tehtävien kehittyminen ja toiminnan pitkäjänteisyys. Hankinnat suoritetaan kokonaistaloudellisesti ja kustannustehokkaasti.

Toimenpiteet

- yliopiston organisaatioon liittyvät muutokset; kielipalveluiden organisointi
- kokonaistyöajan käytön analysointi ja kehittäminen
- tieto- ja viestintätekniikan kehittäminen opetuksen ja opiskelun tueksi
- yliopisto valmistelee uutta rahanjakomallia yksiköiden toimintaedellytysten varmistamiseksi
- Vaasan korkeakoulukonsortion yhteistyönä tehtävät toimintaedellytysten kehittämishankkeet
- osallistuminen Vaasan tiedepuiston kehittämiseen

- kriisi- ja turvaohjeiston luominen
- kehitetään innovaatiojärjestelmää yliopiston tutkimusta hyödyntäväksi järjestelmäksi
- laaditaan pitkän tähtäimen tilasuunnitelma

3.4.6. Yliopiston toiminnan rahoitus

Yliopiston toiminnan rahoituksen kriittisiä tekijöitä ovat laajuus, kasvu, rakenne (lähteet ja käyttö).

Rahoituksen tason tulee mahdollistaa aiemmin määriteltyjen päämäärien saavuttamisen ja että yliopiston osuuden valtion määrärahoista tulee vastata vähintään sen tehtäväosuutta yliopistolaitoksessa. Toiminnan laajentumiselle tulee taata riittävä rahoitus. Yliopisto hyödyntää eri rahoituslähteitä monipuolisesti ja että rahoitusrakenne kehitetään kaikilla aloilla vastaamaan aloja keskimäärin. Jokaisella yksiköllä on toiminnan rahoituksen kokonaissuunnittelu ja – seuranta ja että ulkopuolinen rahoitus tukee yliopiston päämääriä.

Toimenpiteet

- tutkintotavoitteiden saavuttaminen ja alueellinen toiminta perusrahoituksen turvaamiseksi
- kielikylvystä valtakunnallinen tehtävä
- edistetään Suomen Akatemian ja muun laadulla kilpaillun rahoituksen kasvua
- tuetaan yksiköiden rahoituksen kokonaissuunnittelun kehittymistä
- uuden rahoitus- ja budjetoimallin käyttöönotto
- kiinteistötehtävien budjetoimitapa ja rahoitus selvitetään

4. TOIMINNAN RAHOITUS SOPIMUSKAUDELLA 2004-2006

Yliopistoon sovellettavan budjetoitijärjestelmän tulee mahdollistaa yliopiston perustehtäville asetettujen tavoitteiden toteuttamisen, koulutus-, tutkimus- tai kulttuuripoliittisesti merkittävien valtakunnallisten tehtävien hoitamisen ja toiminnan laadun ja vaikuttavuuden palkitsemisen.

Yliopistolaitoksen toimintamenojen perusrahoituksen määräytymisperusteissa sovelletaan laskennallista rahoitusmallia.

Ulkopuolisella rahoituksella tuetaan yliopiston tavoitteita.

Yliopiston liiketaloudellisen maksullisen toiminnan kannattavuustavoite vuonna 2004 on 84.000 € (5 % tuloista).

Toimintamenot

Tulosopimuksen 2004-2006 tavoitteiden saavuttamiseksi hallituksen esityksessä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2004 yliopiston toimintamomentille (momentti 29.10.21) esitetään

Yhteensä (summat vahvistuvat tulosneuvottelussa)

- perusrahoitus
- valtakunnallisten ja alueellisten tehtävien rahoitus
- valtakunnallisten ohjelmien rahoitus
- hankerahoitus
- tuloksellisuusraha

4.1. Perusrahoitus

Perusrahoituksen suuruuteen ja eriin vaikuttaa eniten sovitut määrälliset tavoitteet ja niiden toteutuminen. Sopiminen määrällisten tavoitteiden tasosta on tässä vaiheessa vielä kesken. Yliopisto on jättänyt ehdotuksensa opetusministeriölle.

Tekniikan alan kohdalla laskentamallin mukainen tutkintototeuma alkaa vaikuttaa vasta vuoden 2006 perusrahoituksessa, koska ensimmäiset tutkinnot voidaan antaa vasta vuonna 2004. Vaasan yliopiston di-opiskelijoiden tekniikan alan tutkintototeumasta sopimuskaudella hyötyy rahoitusmielessä Teknillinen korkeakoulu, koska tekniikan alan opiskelijat, myös muuntokoulutuksen opiskelijat, saavat todistuksen edelleen Teknillisestä korkeakoulusta. Vaasan yliopisto esittää, että tämä vääristymä rahoituksessa korjattaisiin erillisrahoituksena. Yliopisto esittää tähän liittyen muuntokoulutuksen jatkamista sekä laboratorioden kehittämisrahoitusta.

Laskennallisesta mallista ei vielä tätä kirjoitettaessa ole tehty päätöstä. Malliehdotuksen sisältämän osan 'Muu yhteiskunnallinen palvelutehtävä' jakoperusteet eivät ole siis vielä

tiedossa. Yliopistolla on useita tähän tehtäväkenttään sisältyviä kehittämishankkeita sekä osa perustoiminnasta voidaan katsoa kuuluvan tähän toimintaan, esim. Levón-instituutin sekä Seinäjoen yksikön toiminta. Yliopisto esittää tässä luvussa rahoitusta valtakunnalliseen tehtävään sekä useita alueen kehittämiseen liittyviä omia ja yhteistyöhankkeita.

Perusrahoitukseen on viime vuosina sisältynyt erillisohjelmarahoituksena määrärahat kielistrategiaohjelman sekä tutkimuksen lisärahoitusohjelman perusteella. Mikäli rahoitus jatkuu vielä tällä sopimuskaudella, yliopisto esittää vastaavat määrärahat edelleen:

- 34 000 € kielistrategiaohjelman taso
- 168 000 € tutkimuksen lisärahoitusohjelman taso, josta
- 50 000 € tutkimustulosten hyödyntämiseen

Perusrahoitukseen sisältyy avoimen yliopisto-opetuksen rahoitus laskennallisen mallin mukaisesti.

4.2. Valtakunnallinen rahoitus

4.2.1. Kielikylvyn ja monikielisyyden koulutus ja tutkimus valtakunnalliseksi tehtäväksi

Vaasan yliopisto esittää ministeriölle, että Vaasan yliopiston pohjoismaisten kielten laitoksen kielikylvyn ja monikielisyyden keskus luettaisiin valtakunnalliseksi tehtäväksi ja siihen osoitettaisiin suoraan budjettirahoitusta vuosittain 193.000 euroa.

Kielikylvyn- ja monikielisyyden keskus on kansainväliseen yhteistyöhön perustuva pitkälle kehittynyt tutkimus- ja koulutustuote, jota hyödynnetään laajasti maassamme. Sen merkitys on tunnustettu, eikä sen kehittämistä voida pitää enää yksinomaan Vaasan yliopiston tehtävänä. Suomalaiset koulut odottavat sekä suoraan kielikylpyopettajia että metodin omaksumista opettajien käyttöön. **Suomessa ei ole toista yliopistoa, jossa vastaavaa vahvasti tutkimukseen perustuvaa käytännön koulutyöhön johtavaa koulutusta voitaisiin kehittää.** Kielikylpytutkimus ja -opetus on osa monikielisen, -kulttuurisen ja -arvoisen Euroopan luomista, jonka toiminnan säilymisestä ja kehittämisestä tulisi olla **vastuuta myös kansallisella tasolla.**

Vaasan yliopiston pohjoismaisten kielten laitoksella toimiva kielikylpy- ja monikielisyystutkimus ja koulutus on

- 1) profiloitunut toimintaan, jolla on **yhteiskunnassa selvä kysyntä,**
- 2) **tutkimuspohjaltaan laajaa;** laitoksella toimii kaksi kansainvälisesti tunnettua tutkijaryhmää,
- 3) **koulutukseltaan laajaa** sekä pääaineopiskelijoilla että sivuaineopiskelijoilla mitattuna,

- 4) **asiantuntevaa**; henkilökunnalla on hyvä koulutustaso ja laajat kansainväliset yhteydet ja keskuksen tutkijat toimivat mm. Euroopan neuvoston monikielisuuden asiantuntijoina Baltian maissa,
- 5) suuntautunut myös **aikuiskoulutukseen**; on kehitetty kielikylpytyyppinen aikuisille soveltuva opetusmenetelmä.

Kielikylpy vastaa alan tutkimuksesta Suomessa. Se vastaa myös kielikylpyopettajien koulutuksesta yhdessä Oulun yliopiston Kajaanin opettajankoulutusyksikön kanssa. Keskus vastaa myös valtakunnallisesti kielikylpyyn liittyvästä tiedotustoiminnasta ja toimii samalla palvelukeskuksena kaikille kielikylvystä kiinnostuneille. Nykyisen tutkimus- ja opetustoiminnan lisäksi kielikylpy on suosittu kielenopiskelun muoto päiväkodista yliopistoon. Ruotsin kielen kielikylpyopettajista sekä aineenopettajista on huomattava puute erityisesti Etelä-Suomessa ja Pohjanmaalla. Kentällä toimii myös kielikylpyopettajina epäpäteviä opettajia, joille tulisi järjestää pätevyitysmiskoulutusta. Kysyntää opetuksen vakinaistamisesta ja siirtämisestä Vaasaan on tullut kentän opettajilta sekä Vaasassa opiskelevilta ruotsin kielen opiskelijoilta.

Kielikylpykoulutuksen tutkimus on edistynyt viime vuosina huomattavasti. **Vaasan yliopistossa on hyväksytty vuonna 2002 neljä alan väitöskirjaa.**

Vaasan yliopiston kielikylpy on kansainvälisesti tunnettua toimintaa. Sillä on myös kansainvälisesti kysyntää, toimintaa on Vaasan yliopiston toimesta käynnistetty mm. Virossa. Laitos on ollut käynnistämässä kansainvälistä keskustaa The European Institute for Immersion Programmes, jolla on toimistonsa Barcelonassa ja Vaasassa. Tämän hetken moniarvoisessa Euroopassa yksikielinen yhteistyö on niin poliittisesti kuin taloudellisestikin mahdotonta. Kielikylpyopetus voi edesauttaa luomaan monikielistä Eurooppaa ja auttaa myös ymmärtämään kielivähemmistöjen oikeuksia.

Vaasan yliopiston Levón –instituutti yhdessä kielikylvyn kanssa on antanut vuodesta 1991 lukien täydennyskoulutuksena opetusta yli 120:lle kielikylpyopettajille, kielenopettajille ja muille kielikylvystä ja monikielisyydestä kiinnostuneille. Täydennyskoulutus kattaa PD-ohjelman (40 ov) ja erityyppisiä lyhytkursseja sekä kotimaassa että ulkomailla.

Ulkomaalaisille jatko-opiskelijoille tarjotaan vuosittain koulutusta (Investigating Bilingual Education, 10 ov), jossa opiskelijat voivat valita enemmän käytäntöön orientoituneen ja kieliteoreettisesti orientoituneen suunnan välillä.

Kielikylvyssä toimii tällä hetkellä tilapäisellä lahjoitusrahoituksella professori (päättynyt 31.12.2003), 4 tutkijaa, suunnittelija, sihteeri, 7 laitoksen muuta opettajaa, jotka avustavat yliopiston ja Levón –instituutin kautta annettavien monikielisyyskurssien opetuksessa sekä projektipäällikkö Levón-instituutissa (aikuiskoulutus). Toiminta on tällä hetkellä pääosin lahjoitusten ja ulkopuolisen rahoituksen varassa.

Valtakunnallisen rahoituksen määräksi esitetään vuosittain 193.000 euroa seuraavasti:

Vaasan yliopiston pohjoismaisten kielten laitos	
professori (nykyinen lahjoitusprofessori vakinaistettuna)	78000 euroa
lehtori, monikielisyys	50000 euroa
amanuenssi/suunnittelija	35000 euroa
toimistos sihteeri	30000 euroa

4.2.2. Muu valtakunnallinen rahoitus

Alueelliset ja yhteiskunnalliset tehtävät

Yliopisto esittää, että opiskelijoiden liikkuvuutta edistäviin **siivuaineopintoihin** viime vuosina varattua rahoitusta jatketaan edelleen. Rahoitustarpeeksi esitetään 40.000 euroa.

Alueellisiin ja muihin yhteiskunnallisiin tehtäviin yliopisto esittää

- **80.000 euroa vuosittain kaudelle 2004-2006 Vaasan korkeakoulukonsortion toimintaan/Konsortio-osapuolten yhteistyöhanke (perustelu s. 51)**
- **50.000 euroa Vaasan yliopiston ja Svenska handelshögskolanin täydennyskoulutusyhteistyön käynnistämiseen/yhteistyöhanke (perustelu s. 54)**
- **100.000 euroa vuosittain kaudella 2004-2006 Vaasan yliopiston koulutus- ja tutkimustoiminnan vakiinnuttamiseen Seinäjoella (perustelu s. 55)**
- **100.000 euroa vuosittain kaudella 2004-2006 opintojaksojen tuottamiseen oikeustieteellisen koulutuksen kehittämiseksi Vaasan seudulla (perustelu s. 56)**

Tietoteollisuusohjelman perusteella kaudella 2001-2003 käynnistetyn muuntokoulutuksen loppuunsaattaminen:

- **350.000 euroa aiemmin sovittujen sisäänottojen perusteella**

Virtuaaliyliopisto 450 000 €, josta

- 122 000 € oppimiskeskus -yhteistyöhankeeseen kohdennettavaksi hankkeen yliopistoille (perustelu s. 60)
- 328 000 € yliopiston priorisoimiin virtuaaliopetushankkeisiin toiminnan kehittämiseksi (perustelu s. 57)

Liiketoimintaosaaminen 150 000 €, josta

- 150 000 € Työelämän tohtoriohjelma henkilöstöjohtamisen ja johtamisen ammattilaisille (perustelu s. 63)

4.3. Hankerahoitus

Yliopiston omat hankkeet:

Tekniikan koulutuksen kehittäminen:

- 300.000 euroa (2004; 600.000 euroa vuosina 2005-2006) tekniikan alan muuntokoulutuksen toteuttaminen (perustelu s. 65)
- 210.000 euroa vuosittain kaudella 2004-2006 tietotekniikan laboratorioden palvelukyvyyn kehittäminen (perustelu s. 71)
- 70.000 euroa vuosittain kaudella 2004-2006 tekniikan alan jatko-koulutuksen ja tutkimuksen kehittämishanke yhteistyössä Teknillisen korkeakoulun ja Tampereen teknillisen yliopiston kanssa (perustelu s. 73)
- 150.000 euroa vuosittain kaudella 2004-2006, Multimediajärjestelmien ja teknisen viestinnän koulutusohjelma (perustelu s. 75)

Yhteiskuntatieteellisen alan kehittäminen:

- 40.000 euroa vuosina 2004-2005, Vaasan hallintokorkeakoulun kehittäminen (perustelu s. 78)

Kansainvälisten ohjelmien kehittäminen:

- 125.000 euroa vuosittain kaudella 2004-2006, Kansainvälisen yritystoiminnan ib –maisteriohjelmahanke (perustelu s. 81)
- 110.000 euroa vuosittain kaudella 2004-2006, Master program in financial engineering –ohjelma (perustelu s. 84)
- 130.000 vuosittain kaudella 2004-2006, Kansainvälinen TOM –maisteriohjelma tuotantotalouden alalla (perustelu s. 85)

Opintojen ohjaus ja tutkintorakenteen kehittäminen:

- 57.000 euroa vuosittain kaudella 2004-2006, WWW-Waasa (Walmiiksi Wiidessä Wuodessa – yliopistojen yhteistyöprojekti) perustelu s. 86

4.4. Tuloksellisuusrahoitus

Yliopisto esittää, että tuloksellisuusrahoitusta jaettaessa otetaan huomioon seuraavaa:

- Kauppätieteellisen alan johtamisen laitosta sekä yliopiston aikuiskoulutustoimintaa on esitetty laatuyksiköiksi, minkä perusteella yliopistolle tullaan kohdentamaan tuloksellisuusrahoitus kaudella 2004-2006.
- Yliopisto sai vuodeksi 2003 tuloksellisuusrahoitusta opintojen kulun perusteella. Kaikilla yliopiston aloilla opintojen kulku on valtakunnallisesti vertailtuna hyvä. Yliopisto tekee jatkuvaa kehittämistyötä opintojen kulun tehostumiseksi.
- Opiskelijoiden kansainvälinen vaihto on kuluvalle sopimuskaudella edennyt Vaasan yliopistossa erinomaisesti. Vieraskielinen opetustarjonta on mahdollistanut myös ulkomaisten opiskelijoiden määrän kasvattamisen.
- Yliopisto on ollut aktiivinen osapuoli paikallisessa yliopisto- ja korkeakouluyhteistyössä sekä alueellisessa yhteiskunnallisessa toiminnassa.

Vaasan yliopisto on suurin yksikkö alueella ja tämän seurauksena yliopisto toimii useimmissa yhteistyöhakkeissa käynnistäjänä.

- Yliopisto on valmistellut tasapainoisen onnistumisen viitekehyksen pohjalta strategiaansa. Strategiatyö on ollut pohjana laadittaessa toiminta -ja taloussuunnitelmaa kaudelle 2004-2007. Yliopisto on järjestelmällisesti kehittänyt laatutyötä ja on työssään ottanut huomioon kokonaisarvioinnin suositukset.

5. HANKE-ESITYKSET

1. Vaasan korkeakoulukonsortion vakiinnuttaminen
2. Vaasan yliopiston ja Svenska handelshögskolanin täydennyskoulustoimintojen yhdistäminen
3. Vaasan yliopiston koulutus- ja tutkimustoiminnan vakiinnuttaminen Seinäjoella
4. Oikeustieteellisen opetustarjonnan kehittäminen
5. Virtuaaliyliopistotoiminnan kehittäminen kaudella 2004-2006
6. Oppimiskeskushanke - virtuaaliyliopistohanke
7. Työelämän tohtoriohjelma henkilöstöjohtamisen ja johtamisen ammattilaisille

8. Tekniikan alan muuntokoulutushanke
9. Tietotekniikan laboratorioiden palvelukyvyyn kehittäminen
10. Tekniikan alan jatko-koulutuksen ja tutkimuksen kehittämishanke
11. Multimediajärjestelmien ja teknisen viestinnän koulutusohjelman vakiinnuttaminen
12. Vaasan hallintokorkeakoulu
13. Kansainvälisen yritystoiminnan ib-maisteriohjelmahanke
14. Master program in financial engineering
15. TOM-maisteriohjelma
16. Opintojen ohjaus ja tutkintorakenteen kehittäminen

6. RAPORTOINTI

Yliopisto laatii maaliskuun loppuun mennessä **toimintakertomuksen vuodesta 2002**. Luvussa kaksi oleva analyysi on osa toimintakertomusta. Yliopisto toimittaa pyydetyt tiedot **KOTA-rekisteriin** sovitun aikataulun mukaisesti.

Yliopisto on 30.11.2002 mennessä toimittanut opetusministeriöön raportin **korkeakoulujen alueellisen kehittämisen** hankkeista.

Tässä luvussa on seuraavat opetusministeriön pyytämät **erityisraportit**:

- kustannusvastaavuuslaskelmat ja
- tunnuslukuaineisto ajalta 2000-2002
- sivuaineopinnot
- avoimen väylän toteutuminen
- tietoteollisuusohjelma
- virtuaaliyliopistohanke

Erillisstrategioista Vaasan korkeakoulukonsortio on toimittanut opetusministeriöön **yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteisen alueellisen strategian**. Samoin Etelä-Pohjanmaan korkea-asteen tutkimuksen ja koulutuksen aluestrategia on toimitettu opetusministeriön käyttöön.

Toiminta- ja taloussuunnitelman liitteenä on opetusministeriön pyytämä **kestävän kehityksen toimintasuunnitelma**.